

ЖИТНО ЗЪРНО

.....
списание за духовна култура

Брой 18 (1/2006)

.....
В БРОЯ:

- **Сърцето на човека**
- **Неизвестни писма на Учителя**
- **Индиговите деца**

Продължител
на списание „Житно зърно“ излизало
от 1924 до 1944 г. основано от
ученици
и последователи
на Учителя Петър Дънов

Редакционна колегия:
Георги Стойчев
Мария Кисова, д.ф.н.
д-р Светла Балтова
Татяна Йорганова
Живко Стоилов

адрес: Пловдив 4000
ул. „Софроний Врачански“ 5А

e-mail:
jitnozerno@abv.bg
тел.: 032/665 080

Художествено оформление
на корицата:
Борис Стоилов

Печат:
Издателска къща „Хермес“ ЕООД
ISSN 0861 427X

ДУХОВНО ОБЩЕСТВО
© БЯЛО БРАТСТВО
© Издателство „Бяло братство“

СЪДЪРЖАНИЕ

ЖИВОТО СЛОВО

Разумното сърце – <i>Учителя</i>	3
Значение на молитвата в нощните часове – <i>Учителя</i>	5
Три неизвестни писма от Учителя Нови данни за живота на Учителя Петър К. Дънов – <i>Людмила Димитрова</i>	8

ШКОЛАТА

Словото и текста – <i>Георги Стойчев</i>	11
Трите състояния: Sattva, Rajas, Tamas – <i>Живко Стоилов</i>	14

ПОГЛЕД НАВЪТРЕ

Сърцето на човека – <i>Учителя</i>	19
Сърцето на човека. Институтът за Математика на сърцето	24
Дева Мария и Мария София – <i>Хари Салман</i>	26

ПАНЕВРИТМИЯ

Физиологични основи на Паневритмията – д-р <i>Георги Проданов, Снежана Димитрова</i>	29
Стихове	32

ПРИРОДАТА НА БЪЛГАРИЯ

Чудните мостове	33
Музикалният океан на живота – <i>Ясен Даскалов</i>	35

Хирон. Нараняването и волята
за живот – *Лиз Грийн* (продължение)

	40
Индигови деца	46

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ

Революцията на една сламка – <i>Масанобу Фукуока</i>	49
Великата майка – <i>Учителя Петър Дънов</i>	49
Сила и живот, т. 1 – <i>Учителя Петър Дънов</i>	49
Кралицата – <i>Соня Митева</i>	50

Снимките на кориците и на стр. 20 са от Живко Стоилов

Уважаеми читатели на сп. „Житно зърно“,

В ръцете ви е първият брой на списанието за 2006г., макар и със Закъснение.

За основна тема на броя избрахме Човешкото сърце - една тема, която смятаме, че е особено важна днес, във времето на интелектуализация, когато децата от най-ранна възраст се запознават със света на техниката и се научават да работят с най-нови технически съоръжения, но много малко ги учим за света на душата, който представител е сърцето ни.

„Сине мой, дай ми сърцето си“ - Божият призив е отправна точка на много от беседите на Уинчеля, който разглежда темата за „добрите навици на разумното сърце.“

Уинчеля дава множество духовни и физически практики, насочени към развиване на силите на сърцето. Нещо повече - цялото учение е насочено към това да подтикне човека към най-малкото добро, към най-малката проява на любовта. Всеки ден. Защото най-малките неща са Божествените.

И нашето пожелание към вас, мили наши читатели, е да извистим сърцата си и те да дават както изворът дава.

Щогава само ще сме в състояние да създадем условия за идването на новия тип човек, който ни гледа вече през очите на децата, включително на така наречените „индиови деца“, подготвящи Новата култура. Нека с топлината на нашите сърца съумеем да направим този свят по-уютен за тях, по-подобен на онази Велика хармония, от която са слезли на Земята.

Сп. „Житно зърно“

РАЗУМНОТО СЪРЦЕ

Учителя

Досега аз съм се занимавал с вашия ум и виждам резултат в умственото ви развитие. Отсега нататък искам да се занимавам с разумното ви сърце. Не със сърцето изобщо, но с разумното сърце на човека. Това разумно сърце е душата на всички човешки прояви.

При сегашните условия всички вие проявявате голяма индивидуалност и самостоятелност, която се изразява в концентриране вниманието ви към вашето лично аз. И ако външната среда, т. е. хората, които ви заобикалят, не са в хармония с вас, вие се дразните. И всеки от вас минава за една норма, т. е. като че ли целият свят трябва да се управлява според както той мисли. Но така мислят и всички останали хора. И това положение всякога довежда хората до конфликт. Но у човека има и друга страна; аз я наричам *проява на разумното сърце*: човек схваща, че и другите съществуват около него имат същите права, каквито и той. Следователно за да има човек морал в себе си, това е плод на неговото разумно сърце, което е придобило известна опитност, извадило е известни максими за себе си, приложило ги е и ние ги наричаме естествени навици на човека.

Вие трябва да бъдете внимателни, да видите какви навици са вложени във вашето сърце. Вие трябва да предизвикате в себе си всички ония благородни навици и да им дадете място, възможност, както един земеделец, да растат и да се развиват правилно. Трябва да се стремите да предизвикате проявление на разумното във вас. Благородните обноси – това е най-хубавото и най-красивото, което вие можете да създадете в школата. То ще ви даде подтик за разумно развиване, защото неразумните прояви на човека спъват неговия ум; те са като малките червейчета, които презгизват корените и цялото дърво изсъхва.

Разбира се, ако вие бяхте в отношенията си задушени, свършено организирани или ако представлявахте едно пиано, свършено настроено, авторът на Божествения свят би свирил много хубаво на него. Но сега вас ви нагласяват, турят ви като струни на това пиано и всеки образува един особен тон. Акордът ще дойде и ще ви нагласи.

Ако ти се подчиниш на Божествения закон, ще станеш един Божествен тон и всички останали клавиши ще работят за твоето повдигане. Туй наричам *разумност на сърцето*.

Мнозина от вас сте неразположени духом, нервни само поради това, че не предизвиквате в себе си проявите на разумното сърце. Когато заговориш ти, вие си казвате: „Ти не слушай сърцето си, а ума си!“ Не, най-първо човек трябва да слуша разумното си сърце, а след това своя ум. За нещата, които можем да опитаме, ще употребим ума, но за неща, които не можем да проверим чрез опит, ще употребим нашето разумно сърце. И каквито сведения ни даде то в даден случай, тъй трябва да постъпим, без никакво изключение.

Само чрез добрите навици на сърцето вие ще имате един сносен живот, защото условията, при които живеете сега, са доста груби. Аз ви казвам, че без добрите навици на вашето разумно сърце, знанието, което придобивате, не ще можете да го използвате разумно. Вие ще приличате на богат син, у когото моралният устой е слаб и затова ще употреби наследството от баща си за зло както за самия себе си, така и за околните.

Всяка работа или всяко предприятие в света не трябва да почива на една колеблива основа, но на една здрава основа. Под думите *здрава основа* разбирам основа, която не се мени, която остава една и съща при всичките условия. Тази основа е жива. Нея аз наричам *разумно човешко сърце*. Не говоря за разумното сърце на настоящия човек, но за разумното сърце на Божествения човек. Апостол Павел казва: „Физическият човек не може да разбере духовните работи, понеже те духовно се разбират.“

Вие трябва да поставите новата насока на живота си върху вашето разумно сърце. В това разумно сърце действа Божият Дух. И в действията му няма никакво изключение – човек, който действа според него, не прави никакви погрешки, всички погрешки се разрешават моментално. Погрешките в света произтичат от обективния ум на човека. Той е сегашният ум, с който човек разсъждава. Дойде ти една добра мисъл и ти почваш да разсъждаваш по кой начин да я приложиш –

и изгубваш условията. Дойде ти едно побуждение да направиш някому добро; минаваш покрай пътя, гледаш една бедна вдовица – бръкнеш в джоба си, но веднага почваш да философстваш, казваш си: „Имам пари, но те ми трябва днес, хайде, друг ден ще направя това добро.“ Разсъждаваш ли така, ти вече си направил първата погрешка. Няма да се мине дълго време и ще платиш десетократна глоба за неизпълнение на ония хубави, Божествени чувства. Но вътре в човешкия ум има един Божествен елемент, ние го наричаме Божествен Дух, който действа разумно, без никакви изключения. И когато ние слушаме този вътрешен глас – аз го наричам *Разумното сърце* – нашите разсъждения се отличават от обикновените разсъждения.

Следователно ние всякога трябва да се подчиняваме на Божествения глас в себе си. Щом това Божествено чувство заговорва в нас, то е изпит в живота ни, Бог ни изпитва. Трябва абсолютно да Му се подчиним! Възприемеш ли Божественото, изпълни го! Всичкото нещастие в нашия живот е там, че ние не слушаме нашите добри побуждения и добри навици, които имаме вътре в сърцето си. В света ние не живеем, но Бог живее. И следователно всяко добро дело е проявление на Бога в нас. И когато ние противодействаме на една добра Божествена мисъл, ние създаваме своето нещастие.

В какво седи достойнството на човека? Достойнството на един човек седи в изпълнението Волята Божия, в приложението на най-малките добродетели. Ти може да си спечелил едно от най-големите сражения, може да си повдигнал цял народ, но ако един ден сърцето ти каже да завържеш обувката на един старец и не направиш това, всичко сторено пропада. Да завържеш обувката на един старец струва повече, отколкото да спечелиш едно сражение. Ако съберем всичко онова, което сегашният наш обективен ум може да направи от времето на нашето детство до времето, когато си заминем за другия свят, и го претеглим, всичко това не може да тежи толкова, колкото една най-малка постъпка на разумното сърце.

Туй е, което сега се изисква от всички ви – да знаете какви трябва да бъдат постъпките ви един спрямо друг. Първото нещо, което сега липсва на хората, то е благородството. Кои как ви срещне, от вас да излиза онази благодат, онази нежност, онази сила да си помагате един на друг. Вие сега ще ми кажете: „Да, но това са нашите наследствени черти.“ Това е една лъжа, наследствените черти са ваша измислица. Доброто, добрите навици, благородното сърце у вас Бог ви ги е вложил още когато ви е създал. Следователно във всеки един случай ние

имаме толкова възможности да бъдем добри, колкото и лоши. Аз съм казвал и друг път що е зло. Злото всякога произтича от отказването ни да вършим добро. Злото е ненаправено добро.

Желяя едно нещо от вас: да се надпреварвате в отдаването почит един на друг. То е първото нещо. Философия имате достатъчно, даже и за професори ставате. Лекции можете да държите, морал на хората можете да давате, можете да тълкувате и Евангелието, но приложение ви трябва. Най-мъчното нещо е приложението, а това се изисква от всинца ви.

Надпреварвайте се в почит! Това нещо е необходимо за българина. Между всичките славяни българите са най-груби. Това ще си го признаете. Не е лошо да бъдете груби, но оглаждане трябва. За да се огладите, ще се надпреварвате в Божествената Любов. И тогава, като онази мида, вие ще направите от вашата грубост един бисер.

Първа черта и за младите, и за старите е да се надпреварвате в отдаване почит. Учениците, които не могат да се почитат един друг, не могат да почитат и Учителя си. Ученици, които не живеят помежду си добре, не почитат и своя Учител.

Сега, когато аз говоря за разумното сърце, трябва да знаете, че за да се развие то, страданията трябва да ви засегнат издълбоко. Човек трябва да бъде разклатен от дълбочините на душата си. Не са нужни само афекти, които да засягат повърхността ви. За вас трябва коренна обнова. Всички ще минете през огън, седем пъти ще минете през огън. Като казвам това, вас ви е страх. Трябва да се мине седем пъти през Божествения огън! Това е най-голямото благословение. Това е Свещеният Огън на Любовта, който ще пречисти умовете и сърцата ви, за да разбирате хубавото у Бога и как трябва да го изпълните.

Ще дойде ден, когато няма да има вече страдания. Христос вече няма да Го разпъват в света. Защо? Ами че няма такава дърво, на което могат да разпънат Христа. Този Христос, който живее днес в сърцата на 500 милиона хора, за него няма такава голямо дърво, на което могат да го разпънат. Той е достатъчно силен и Неговата сила ще се развие още повече. С тази сила можем да разполагаме и ние. Затова казва Христос: „Всичко, каквото попросите в мое име, ще ви бъде.“ В кое име? В името на Божията Любов, в името на това разумно сърце, което е в нас. Ако имаш разумно сърце, Христос може да дойде и да живее в него.

Резюме на беседите „Добрите навици. Разумното сърце“ и „Разумното сърце“, държани от Учителя съответно на 30 март и на 2 април 1924 г. в София

Значение на молитвата в нощните часове

Дадено от Учителя

7 часа вечерта (19 ч.) – първи час – когато дяволите се покланят. През цялото това време дяволите престават да правят зло и да вредят на човека, защото скритата сила на Твореца във вселената ги възпира.

8 ч. вечерта (20 ч.) – втори час – когато се покланят рибите и всички влечуги, които живеят в морето.

9 ч. вечерта (21 ч.) – трети час – когато голните бездни се покланят на светлина, която човек не може да види.

10 ч. вечерта (22 ч.) – четвърти час – влизане в светая светих на серафимите.

11 ч. вечерта (23 ч.) – пети час – поклонение на водите, които се намират над небесата.

12 ч. посред нощ (0 ч.) – шести час – натрупване на облаците и голям религиозен страх.

1 ч. – седми час – почивка на силите на цялата природа, през което време водите спят.

2 ч. – осми час – изливане на благодарност на Бога за създаването на тревите и семената, когато небесната роса слиза над тях.

3 ч. – девети час – служба на ангелите, които стоят пред престола на величието Божие.

4 ч. – десети час – поклонение на хората. Вратата на Небето се отваря, за да се приемат молитвите на всичко, което е будно и се покланя в този час. В този час всичко, което човек поиска от Бога, дава му се. Това е моментът, когато серафимите трептят с крилата си и когато петелът пропява.

5 ч. – единадесети час – велика радост иде на Земята, когато Слънцето възлиза и изгрява от рая на живия Бог.

6 ч. – дванадесети час – очакване и дълбоко мълчание между всички чинове на духовете, докато жрецът постави пред олтаря на Бога благоуханията на всички Сили. Всички чинове на Небето се разделят и отиват на работа.

Из архива на Цветана-Лиляна Табакова

ТРИ НЕИЗВЕСТНИ ПИСМА

от Учителя

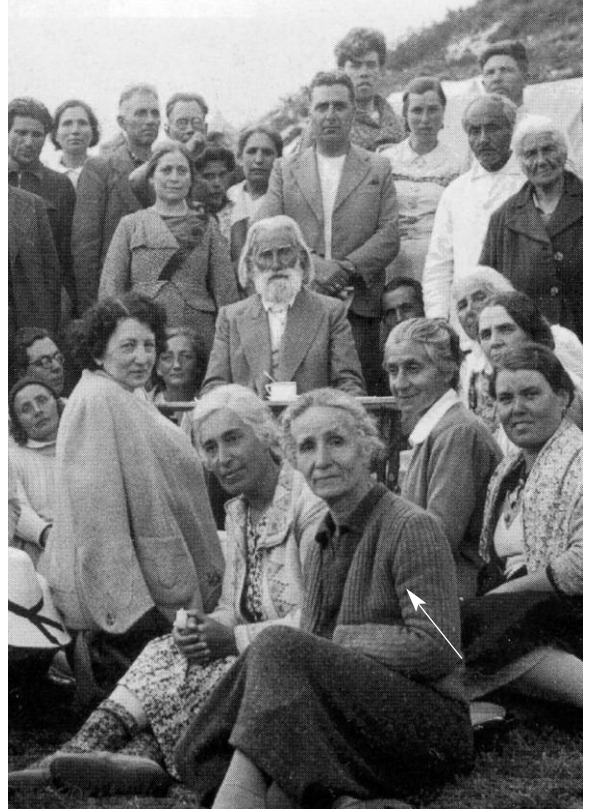
Любез(на) Е. Н. Казанлъклиева,
Моят съвет е да имате пълна вяра и с голя-
мо търпение да понасяте всичко за Господа.
И да оставите Той да уреди всичко. Светът
е училище и трябва да се научат добрите
уроци, които Бог ни дава. Животът тук е
кратковременен, гледайте да добиете това,
което не се разваля. Пропени, измени, това
са обикновени неща за тоя свят.

Вие опитвате това, което е свалило човека
от чорт наголу. Обърнете очите си нагоре.
Зная, пътят е тесен, но е възможен. По него
са вървели всички, които са търсели горното
отечество, Бащиния дом.

Ваш верен

П. К. Дънов

8.1.1914, София

Е. Казанлъклиева

Е.,

„Любовта дълготърпи, благосклонна е, не завижда, не се превъзнася, не дири своето си, не се раздражава, не мисли зло. Над неправдата се не радва, а сърадва се на Истината.“

Не са всичките цветя на поето с еднакъв мирис и не всички души са на еднакъв уровень на развитие. И не може от всички да искаме еднакъв паод. Само Господ е в сила да превръща злото да работи за добро.

И религиозните хора си имат своите особености. Някои хора Божествената любов ги прави като рози, а други като тръни. Някои прави като сочни спокви, а други като стипчиви трънки. И всеки се стреми според разбирането си. Трябва Мъдрост, трябва Знание, трябва Сила и Търпение да се победи злото в човека.

Който иска да сядва Господа, трябва да дигне своя кръст и да го носи с търпение и радост.

В Кръста е скрита и смъртта, и живота, и радостта, и скръбта, и саавата, и безчестие-ето. В него са скрити любовта и възкресението.

Блажен, който разбира.

10.8.1912

Л. С.,

Земният живот представлява една велика школа, в която душите се възпитават да усвоят Пътя на Истината, който води към Първото Начало на живота - Бога. През хилядите векове са давани разни отговори на Свещените Книги; някои от тези отговори са задоволителни според времето си, но някои трябва да се обясняват в лицето на сегашната истина, а това съставлява най-важното за развитието на човешкия Дух. В беседите и лекциите ще намерите отлична светаина за вашия ум.

Няколко правила за упражнение: Искай Любовта; търси Мъдростта; хопай за Истината. Не преставай да работиш. Гдето е Истината, ходи там; гдето свети Мъдростта, пиши там; гдето е Любовта, живеи там.

Радвай се на най-малката твоя придобивка и благодари на Бога, че те е удостоил да видиш Великото на живота, скрито в малкото.

Радвай се на онова в тебе, което расте и се развива, и зрее. Вярвай в непостижимото, вярвай в невъзможното, за да видиш тяхната реалност и тяхната постижимост. Бог е Бог на непостижимото и невъзможното. Той е създал света за това. Ако търсим възможното, ние търсим общуването с хората; ако търсим невъзможното, ние търсим общуването с Бога, а това е първият смисъл на живота. Благата на живота са реални само тогава, когато идват по пътя на невъзможното и непостижимото.

И тъй, Любовта е Любов за непостижимия живот, Мъдростта е Мъдрост за непостижимата идеална, а Истината - за необятната свобода. Страданията и мъченициите са граници между възможното и невъзможното, между постижимото и непостижимото. Радостите и даруванията са плодове на непостижимото и невъзможното. Това е идеалът на великите души, които служат на Господа на всичката планета; те не търсят постижимото и възможното, за тях това е дело на миналото. Ала непостижимото и невъзможното е дело на бъдещето. За тях настоящето е Любовта, Мъдростта и Истината; животът, светаината, свободата. Това са пътищата и методите, по които непостижимото, невъзможното дават своите блага; оттам иде силата на мисълта, на живота, светлата мисъл на Духа.

Това е пътят на Едного и пътят на съвършенството, това е пътят на недостъпното. В него се вместили всички велики блага. Така казва Непостижимият: „Аз съм Път за Любовта, Път за Мъдростта, Път за Истината. Там, гдето е животът, идеалната, свободата, там съм и Аз.“

Само Божията Любов носи живот и първа радост.

Любовна
Светаина,
Въ живота търбва
самообладание.
Всичко добро, всичко
велико търбва да
имаме първо изпълнение.
Малодушият не познава
Закона на Любовта
решава всичко.
Д. С. 5. Авг. 1941
и пр.

(свещеният подпис) 24.11.1930

Нови данни за живота на Учителя Петър К. Дънов за периода 1900–1903 година

Не само уединение! А и активна работа!

Краят на месец декември 2004 година. Преглеждам софийското списание „Родина“¹ на издателя Тодор И. Бъчваров. Търся статиите по френология от Учителя. Имам подгари ксерокопия на само три от тях от преди десетина години. Искам да открия и ксерографирам и останалите две. Но най-вече искам да прегледам внимателно цялото списание с, надявам се, „новите“ ми, по-сетивни гуша и очи. Може би ще има още нещо интересно в списанието.

Има, разбира се!

Прегледах първите пет годишнини на споменатото списание „Родина“ – месечно списание за наука, литература и обществен живот. Основател, най-често редактор и още-по често автор е сливналията Тодор И. Бъчваров. Списанието се печата предимно в София. Тук, на ул. „Нишка“ № 42, преди време се е заселил основателят му. Не се отминават вероятно по-добрите, понякога и по-евтините услуги на печатниците в Пловдив, Ямбол и други градове.

Точно както в наши времена!

Прави впечатление, че за трудните за България и българите години от 1899 до 1915 г., списанието има учудващо дълъг живот и излиза без прекъсване през целия този период. Радвам му се искрено!

Намирам петте статии по френология на Учителя Петър К. Дънов в раздела „Из науката и обществен живот“, в рубриката „Глави и лица: как да се изучават“. Ето ги и тях:

1) „**Лицето**“, Г. III, кн. I, ян. 1901, с. 20–27 – *без подпис*;

2) „**Взаимните връзки и отношения на мозъка и ума**“, Г. III, кн. III, март 1901, с. 113–120 – *без подпис*;

3) „**Темпераментите**“, Г. III, кн. VI и VII, юни и юли 1901, с. 266–272 – *подпис „П. К. Д-в“*;

4) „**Устройство на мозъка и черепа**“, Г. III, кн. XI, ноем. 1901, с. 424–428 – *подпис „П. К. Дънов“*;

5) „**Разпределение на умствените способности**“, Г. IV, кн. II–III, февр.–март 1902, с. 83–86

подпис „П. К. Дънов“.

Относно обявяването на авторството на статиите се наблюдава една интересна и постепенна самоидентификация на автора им. Първите две статии са **без подпис**, като че ли и автора, и издателя се ослушват за реакцията на читателите. Изглежда, че тя е била насърчаваща, защото третата статия „Темпераментите“ е подписана с все още опипващата за мнението на другите форма за идентификация – „**П. К. Д-в**“. Темата за темпераментите по всяко време от човешката история е била интересна за хората и вярвам, че отзвукът е бил вече очаквано много силен, защото виждаме, че четвъртата и петата статии са подписани с известното нам категорично „**П. К. Дънов**“. Няма и друг начин! Защо – ще разберете от следващата **нова информация**.

Някъде от края на м. септември 1901 до ранната пролет на 1902 г. Учителя е бил в София – за това съдя по датите на писмата му. Колебанията ми, кога Учителя е идвал в София изчезват от важното за нас съобщение, което намерих в „Годишник на Българското Природоизпитателно Дружество за четвърта и пета дружествена год. 1900 и 1901г.“². На страница 59 прочетох следното:

„Няколко гуми по френологията, публична сказка, гържана **на 29 ноември 1901 г. от Хр. Пиперов**. Сказчикът заяви предварително, че излиза да **говори по повод публична-**

Студент в Съединените щати

та сказка на г. Дънов, гържана по същия въпрос в читалище „Славянска беседа“. Г-н Пиперов изнесе някои от твърде **смелите заключения, изказани публично от г. Д.** по въпроса, които влизат вече в областта на предположенията, загадките и фантазията, отколкото в тая на науката...“ и т. н.

Както виждате, шумът по темата „Френология“ е вдигнат. Явно, за София тя става злободневен въпрос. Отзвукът е твърде силен. Името П. К. Дънов влиза в светлината на прожекторите на общественото мнение, гразни и заплашва официалната наука и консервативните научни среди. И те реагират по своему – с контра сказка от свой човек в края на м. ноември 1901 г. Следователно, сказката на Учителя е гържана преди тази дата, но не и много по-назад във времето. Така че, през късната есен на 1901 г. той вече е познат на публиката. И ето че статиите в ноемврийския и декемв-

рийския брой на сп. „Родина“ от същата година, са подписани с многообсъжданото от софиянци име П. К. Дънов.

И точно този подпис е в основата и на следващата блага изненада, която ви готвя. Е, първо тя мен споходи, разбира се!

Разгледах списанието най-прилежно и... Колко ги обичам тези гребни буквички пог черта!

Отворете и вие списанието и сами ще прочетете **ситните букви на гърба на първа корица голу, пог правата разделителна черта – „Отговорник П. К. Дънов“!** Познатото „П. К. Дънов“, в съчетание с „отговорник“ (каквото и да означава това!), фигурира **на 7 корици** на списанието. За прецизност ще добавя, че на броя от окт. – ноем. 1900 г. няма никакви сведения по въпроса – ако имаше, броевете пог надзора на Учителя щяха да станат 8!

Явно, Учителя ни е спечелил доверието на Тодор И. Бъчваров, с когото са се запознали във Варна – очевидно през първата половина на 1900 година (допускам и края на 1899 г.)³, за да му повери той за втората половина от 1900 г. тази отговорност. Причините за това решение на главния редактор и издател Бъчваров могат да бъдат най-различни – от заболяване до дълго отсъствие от страната. Или желание да насочи усилията си в друга посока и да посвети времето си на лично творчество – нещо много вероятно, тъй като Бъчваров е и автор, и преводач, и военен кореспондент, и голям пътешественик. Или поради нуждата... да събира абонаментите на списанието по страната⁴, защото в противен случай то ще спре!

И така, **Учителя Петър Дънов е бил отговорник на софийското списание „Родина“, от м. юли–август 1900 г. до м. април 1901 г. включително.**

Следвайки хронологията, ще се върна отново на темата за френологията, защото Учителя П. К. Дънов ѝ посвещава една серия от три сказки този път във **Варна**. Във вестник „Известник“, Г. V, бр. 318(29) от 16 юни 1902 г., на страница 3 четем, че:

„Г-н Дънов на 9 т. и 16 т. гържа **две сказки по френологията**“, а в бр. 320 на същия вестник от 28 юни 1902 г. на с. 2, че:

„П. К. Дънов в неделя (30 юни) 10.30 ч. преди пладне, в зала „Централ“ ще гържи **III сказка по френологията. Прихода ще бъде в полза на безплатните ученически трапезарии**“.

Освен информацията коя по ред сказка ще гържи Учителя и в коя варненска зала ще е събитието, тук имаме и нови сведения: първо, че се заплаща входна такса и второ, че приходът от нея ще се използва за изхранването на бедните ученици. Този благороден жест на Учителя няма да е еднократен и скоро ще видим името му като гарител за същата кауза – безплатните ученически трапезарии – и в друг един списък, наречен „Списък на пожертвователите“. Той се намира на последната страница на „Трети годишен отчет на Братството при Варненското Окол. Учит. Дружество за изгържане Безплатни трапезарии за бедните ученици за 1902 година“⁵. Имам усещането, че същото се е случило и след сказката по френология в читалище „Славянска Беседа“ през есента на 1901 г.

Накрая, иска ми се да спомена още един факт и той е свързан със **стихотворението „Любовта“**, подписано от Учителя П. К. Дънов с духовния псевдоним „Еманоил“. Интересното тук е, че това стихотворение се появява в сп. „Родина“⁶ на Т. И. Бъчваров и в сп. „Виделина“⁷ на г-р Г. Миркович **през една и съща година – 1903 г.** Но **първенство в отпечатването гържи сп. „Родина“!** Съдетте сами. И двете списания са месечни. В сп. „Родина“ стихотворението се появява на първа страница в кн. I, за **м. януари 1903 г.**, а в сп. „Виделина“ в кн. IV–V, т. е. в броя за **м. април–май 1903 г.** Разликата е от няколко месеца, но я има, и мисля, е добре да се знае и този факт от живота на Учителя.

Бележки:

1. „Родина“ (София), месечно списание за наука, литература и обществен живот, излизало от 24 окт. 1898 до началото на 1915 г. и няколко броя през 1927г. (безуспешен опит на негови приятели за възстановяването на списанието). Основател, редактор и издател е Тодор Иванов Бъчваров (Сливен, 20. 07. 1874 – 16. 10. 1923, София). Адресът на редакцията отначало е на ул. „Нишка“ № 42, а по-късно на ул. „Опълченска“ № 69;

2. „Годшник на Българското Природоизпитателно Дружество за четвърта и пета груп. 1900 и 1901 год.“. Г. IV и V. София, собствено изд. на дружеството, Държ. печ, 1902, с. 59;

3. Бъчваров, Т. Ив. Заветници на свободата ни. <Мистична случка>. София, сп. „Родина“ [1921? 1922 ?], с. 1. Там Бъчваров пише, че се запознал с Учителя П. К. Дънов във Варна преди 22 години, а по-късно същата година и с баща му, поп Константин Дъновски;

4. В сп. „Родина“, Г. II, на втора корица на броя за м. септември 1900 г. четем: „Понеже стопанина ни, г. Т. И. Бъчваров, бе по **обиколка за събиране абонаментите**, изпращането на тази книжка закъсня...“ Вероятно това е текст, подготвен от Учителя П. К. Дънов вече в качеството му на „отговорник“;

5. „Трети годишен отчет на Братството при Варненското Окол. Учит. Дружество за изгържане Безплатни Трапезарии за бедните ученици за 1902 година“. Варна, печ. Зора, 1903, с. 28;

6. Сп. „Родина“ (София), Г. V, кн. I, за м. януари 1903, с. 1;

7. Сп. „Виделина“ (Сливен), Г. I, за м. април–май 1903, с.1. Основател на списанието е г-р Георги Вълков Миркович (Сливен, 10. 03. 1828(5?) – 29. 09. 1905, Сливен), един от първите ученици на Учителя, заедно с Пеню Киров и Тодор Стоиленов.

От ян. 1904 г. (Г. II) редакцията и на това списание се поема от Т. И. Бъчваров.

*Людмила Т. ДИМИТРОВА, библиограф
София, дек. 2004 – април 2006 година*

СЛОВОТО И ТЕКСТА

Георги СТОЙЧЕВ

*В начало бе Словото,
И Словото бе у Бога,
И Словото бе Бог.*
(Евангелие от Йоана, 1,1)

Словото е Твореца на Вселената или Вселената е материализиран образ на Словото. Словото е мисълта на плеяди ангелски същества, които са участвали в Сътворението. Неговото проявление е различно в различните нива на вече сътворения материален свят. Когато се опитваме да разсъждаваме върху въпроси като *оригинално Слово* или *автентично Слово*, ние често смесваме различните пространствени измерения на неговата проява.

Най-висшата проява е Словото-Идея. Словото-Идея предхожда момента на самото Сътворение. То е затворено вътре в онази Първична Същност, за която Учителя казва, че е мислила милиони години преди акта на самото Творчество. Втората проява е Словото-Мисъл. Творческият процес излиза от небуларното си състояние и се проявява като Светлина. Проявяват се Животът и Мисълта в неразривно единство. Инволюционният процес продължава своя път на долу в материята. Творческата сила се поляризира. Появяват се половите и членоразделната реч, чрез която човечеството е трябвало да поддържа връзката между частите (отделните индивиди), така че единството на живота да се запази. Това е третият аспект – Словото-реч. И последната, четвърта проява на Словото е Словото-текст. Появяват се писмените знаци. Словото-Идея и Словото-Мисъл са дълбоко свързани. Бихме могли да сложим знак на равенство между тях. Докато между Словото-реч и Словото-текст знак на равенство не може да се сложи, защото речта е преходна форма, изказ на мисълта, а текстът е крайната степен на

материализация на Словото-Мисъл и той трябва да бъде съвършен като самото Слово-Мисъл.

Нека разгледаме гумата *Слово* от номерологична гледна точка. Числовите стойности на буквите са следните: С – 9, л – 3, о – 6, в – 3, о – 6. Ще изчислим общия сбор: $9+3+6+3+6=27=9$. Всички числа, които съставят гумата *Слово*, са числа на равновесието. Учителя казва, че с тези числа може да работи само Бог. Числото 3 е съвършена проява на мъжкия принцип (числото 1) в Божественния свят. Числото 6 е съвършена проява на женския принцип, девата (числото 4) в духовния свят. Числото 9 е съвършеният космичен Човек, резултат на проявата на Сина в трите свята: $3 \times 3 = 9$. Съвършенство, съвършенство, съвършенство – това е Божественото Слово.

Учителя казва, че слизайки в материалните светове, Словото губи от своята чистота и фрагментира. Нека се опитаме да надникнем в салона, където той е изнасял своите беседи. Братята и сестрите са заели своите места. Те неят и очакват всеки момент да се появи Учителя. Той идва, пристъпва спокойно, вгълбено. След обичайния поздрав всички изпяват една песен и казват обща молитва. Учителя сяда на катедрата. Беседата започва.

Когато Учителя се упътва към салона, темата, върху която ще говори, изпълва неговото съзнание. Това е Словото-Идея, Словото-Мисъл, което Бог му е определил да изнесе пред присъстващите, търсещи Истината души. Тези души са много. Салонът е пълен, често препълнен, пространството около Учителя е пренаселено с невидими гости от другите светове: заминали братя и сестри, ангелски същества от различни йерархии, които искат да чуят Словото на Мировия Учител Беинса Дуно. Те всички не само слушат,

но са и активни участници. Между Учителя и присъстващите започва истински мисловен диалог. Затова гумата *беседа* е най-подходяща и дава най-точна представа за случващото се в салона. Към Учителя се отправят въпроси от различно естество – от най-обикновени житейски проблеми до велики окултни, мистични и космични тайни. Благи-ят Мърець – Учителя – във всеки момент отговаря на тези въпроси точно и ясно. Една закъсняла за беседата непозната (случаят е разказан лично на автора) пристига на Изгрева в тежко душевно състояние, с мисъл да сложи край на живота си. Повдига се на пръсти, застанала правостояща до вратата, и вперва поглед в Учителя. Изведнъж Учителя поглежда към вратата и казва: „Хм ... Атанас. Ат значи кон, ритнал срещу нас. Нищо, всичко ще се оправи.“ Краката на сестра Гая, както я наричахме, се подкосяват, но тя завинаги остава при Учителя. Атанас е бил човека, в когото тя е търсела последна опора в живота си... Така Учителя отговаря на голям брой подобни въпроси, докато в един момент казва: „Сега да се върнем отново на темата.“ Стенографките обаче са записали всички тези „нелогични“ спрямо основната идея случаи, разсъждения, съвети, шеги (Учителя е имал чудесно чувство за хумор) и т. н. За него е било ясно, че съдържанието и смисъла на беседата се разводняват, но неговата необятна Любов не може да подмине тези, малките, които очакват насърчение и подкрепа.

Има окултен закон, според който Божественният свят, светът на Святия Дух управлява най-материалното поле – физическия свят. Текстът – физическото тяло на Словото – трябва да бъде свършен иманентен образ на Словото-Мисъл. Затова една от първите грижи на Учителя в началните години на Школата е да намери добри стенографи и редактор на беседите. Той се спира на трите стенографки: сестра Савка, сестра Елена и сестра Паша. След конкурс определя с. Паша Теодорова за единствен редактор на неговото Слово. Учителя и сестра Паша работят 25 години върху Словото. От съвместната работа се раждат стотина тома редактирани беседи. Това не са обикновени беседи, а беседи-еталон, които ни показват как трябва в бъдеще да се издава Словото.

Самият факт, че така редактирани, беседите са пораждали спорове още по времето на Учителя, пораждат ги и сега, показва, че е извършено епохално дело – обикновените събития минават незабелязани.

Кое е необикновеното в метода на работа? Можем ли с една дума да го охарактеризираме? Да! – *Свобода!* Каква свобода? Когато Учителя присъства, свободата няма измерения. Тя е абсолютна, защото произтича от Духа на Истината. Сестра Паша е отивала с редактирания текст при Учителя, за да се попълнят някои неясни места или да се поправят явни грешки. Сестра Катя Грива е присъствала понякога и ето какво разказва тя (предадено на автора от с. Мария Славова): С. Паша: „Учителю, това място е неясно, кажете как трябва да стане?“ Учителя: „А Вие, сестра, как мислите?“ С. Паша: „Смисълът ми се струва, че е...“ Учителя: „Точно така.“ Това е само епизод от работата, която Учителя и сестра Паша са вършели ежедневно. Такива случаи са били преобладаващи. Уточненият текст е отговарял в по-голяма степен на Словото-Мисъл, а Словотореч и неговата стенограма са оставали на втори план, като преходна форма. Сестра Теофана Савова нарича редактираните по този начин беседи „стилизовани“. Едва ли може да се намери по-точно определение. Стилизовани са обаче не точно беседите, а дешифрираните текстове на стенограмите. Всичко е ставало със съгласието на Учителя и под неговото пряко ръководство. Затова тези беседи са изпълнени с живота и Духа на Словото.

Как трябва да звучи записаното Слово на Учителя? Едва ли можем да направим някакво откритие. То трябва да звучи така, както са написани писмата до неговите ученици, както е написан дневникът на Учителя и всичко, до което се е докоснала неговата ръка. Останалото е спекулация. В този брой на списание *Житно зърно* публикуваме няколко писма на Учителя до сестра Елена Казанлъклиева. Потърсете, гали ще откриете някаква прилика в начина, по който Учителя излага своята мисъл в тези писма, и начина, по който са издадени нередигираните беседи. Тук ще замълчим. „Който има очи да гледа, нека гледа. Който има уши да слуша, нека слуша.“

Учителя с ученици на петото езеро - Бъбрека

За да бъдем докрай честни и откровени, трябва да отбележим факта, че Учителя не винаги е бил доволен от редактирания текст и даже гласно е изказвал понякога своето несъгласие. Естествено, сестра Паша не винаги е успявала добре да се справи със задачата си. Текстовете са трудни. Учителя не е харесвал земните закони на стилистиката и синтаксиса, които са били често в дисхармония с небесните. В името на Божественото дело, при различия в мненията, винаги Учителя и сестра Паша са достигали до пълно съгласие. Въпреки това многогласният хор на разногласието намира почва в Братството от времето на Учителя до наши дни. Това е достойно за съжаление.

Необходим ли е бил този толкова радикален подход? Отново ще се обърнем към практиката от времето на Учителя. Той поставя задача на брат Георги Радев да редактира и осъвремени езика на книгата „*Науката и възпитанието*“, която Учителя собственооръчно е написал. Според окултната наука, когато се променят думите в текста, се променя и свещеният смисъл на вече написаното слово. Новите думи имат други вибрации. Това е вярно, но Учителя е решил, че старият текст трябва да отговаря на изискванията на новите езикови правила. Речта овехтява, остарява. Тя трябва да върви в крак с времето. Учителя ни дава пример и ни оставя свободни. (Понякога свободата е по-

тежка от определените норми на поведение.) Повече от 60 години след заминаването на Учителя, точно поради тази причина, редактирането на Словото става още по-наложително; може би не със същия замах и артистичност, но с проникновение и чувство за отговорност.

Когато Учителя е давал задачи на своите ученици, той винаги е бял над тях. Ако трябва да тръгнат през нощта за Витоша, те задължително му се обаждат. Когато сестра Олга Славчева е трябвало да напише текста на Паневритмията, Учителя ѝ създава нужните условия със сво-

ите подходящи съвети. Една от най-тежките задачи, които той е поставял на ученик в Школата, е задачата на с. Паша. Но Учителя не я е оставил нито за миг сама. Когато е започвала работа върху беседите, неговият благ Дух е работел чрез нейния Дух, чрез нейната мисъл, чрез нейното сърце и воля. Нейният Дух е пламтял с Духа на Словото-Идея, нейната мисъл е светела с Духа на Словото-Мисъл, нейното сърце е преливало от Любов към изреченото от Учителя Словореч, нейната воля, диамантена и непоколебима, ѝ помага да върши делото до последния си дъх. И тогава, когато земното зрение я изоставя, тя продължава да работи цели четири години със сестра Мария Мухтарова от Казанлък. От това време са моите спомени със сестра Паша Теодорова. Поклон!

Беседите, редактирани от Учителя и с. Паша, звучат богато, мащабно, проникващи до безкрая на самата Вселена, с необикновена сила и мощ, като величествена симфония, като звук на многогласна камбана, който оглася цялата Земя.

Така Словото се ражда за втори път.

Второто раждане на Словото е едно от най-великите събития в живота на Братството.

Сега то е готово да бъде преведено на всички езици и да достигне до всяка точка на земното кълбо.

Трите състояния: *Sattva, Rajas, Tamas*

ЖИВКО СТОИЛОВ

В две лекции от 1925 г. на МОК – „Трите състояния: S, R, T“ и „Влияние на светлината и тъмнината“ – Учителя засяга гревната концепция на Изтока за трите гуни* (качества) от които е „изтъкан“ светът: саттва, раджас и тамас. Настоящият материал има за цел да представи накратко тази теория, нейния произход и практическо приложение. Теорията за трите гуни е един от фундаментите на индийската мисъл, приемащи се както от философските школи на Веданта, така и от мистичните школи на Йога. Тя има не само силно влияние върху научно-обективния подход към света, но и чисто субективен аспект.

Началото

Теорията за трите гуни се ражда за пръв път в систематичен и завършен вид в най-гревната философска система на индуизма – Самкхя. Самкхя се свързва с името на мъдреца Капила**, живял около 6. век пр. н. е. Откъслечни фрагменти се срещат и във Ведите, но заслугата на Капила е във формулирането на теорията по такъв начин, че тя се превръща в един от фундаментите на философията на Изтока.

За какво всъщност става въпрос? Самкхя твърди, че в самото начало на сътворението Духът (Пуруша) и Материята (Пракрити) съществуват като напълно самостоятелни и независими единици. Материята, наречена още Прагхана (което има значение на „праматерия“), е била хомогенна, неодошевена и безкрайна същност, състояща се от три качества, компонента (гуни), които се намирили в пълно равновесие помежду си, поради което никакво движение и никакво обособяване на части не е съществувало. Праматерията се е намирала в пълн покой, като едно себедостатъчно цяло, застинало в точка още преди началото на Времето. („В началото бе Мъртва точка“ е първият постулат от богомилското учение за сътворението, според източниците, достигнали до нас). Началото на

* Ползваме думата „гуна“, защото тя има уникален смисъл, т.е. означава не само качество, но още компонент, съставна част, атрибут и то (което е много важно) „атрибут, качество, които служат на Духа за неговите Божествени цели“.

** Когато Кришна изрежда своите божествени инкарнации в „Бхагавад Гита“ казва: „От философите аз бях Капила“, което говори ясно за мястото, което този мъдрец заема в пантеона на мъдростта.

еволюционния процес се дава от Духа, който чрез „гокосване“ до Праматерията нарушава нейното равновесие и тя се „поляризира“ на трите си основни качества – саттва, раджас и тамас. Дава се началото на еволюцията, времето започва да тече, започва поредният голям цикъл. Първият еволют е Махат – Великото Начало, Космичният Буддхи, който по-нататък се „развива“ и дава началото на множество божествени елементи, всеки следващ от които има по-груби характеристики, докато се стигне до появата на грубата материя във вида, в който я познават човешките сетива. Което е важно да се знае и помни е, че трите гуни присъстват в различни комбинации винаги – от най-високото до най-ниското стъпало на сътворението, от най-възвишените божествени йерархии до „последното стръкче трева“. Така трите гуни заемат ключова позиция в схемата на Битието. Всичко съществуващо е комбинация от трите гуни, намиращи се в различно съотношение помежду си.

Етимология на Саттва, Раджас, Тамас

За да се разбере дълбокото значение на думите *саттва*, *раджас* и *тамас* ще бъде от полза да се разледат техните корени. Коренът на *саттва* е *sat*, което в санскрит има значение на „това, което е реално, действително съществуващо“. *Sat* има още значение на „съвършенство“, „светлина“, „чисто съзнание“, „благородство“, „добродетел“, „божественост“. Коренът на *раджас* е *raj*, което има смисъл на: „да бъдеш оцветен***“, „червен“, „възбуденост“, замърсеност и заблуда на съзнанието вследствие на чувствата и страстите. *Раджас* е още „действието“ и „енергията“. *Тамас* идва от *tam*, *tama*, което значи „тъмнина“, „нощ“, „тъмнината на ада“. *Тамас* още значи „застой“, „инертност“, „невежество“, „апатия“.

Макрокосмосът и S-R-T

Така фините духовни светове (бихме могли да кажем божествените ангелски светове) са „направени“ от саттва-качество с малки примеси на гругите две гуни („...в небесните ширини, в небесните дълбини, в небесните висини, де светлина обитава и в живота *** В смисъл: умът да бъде оцветен в краските на емоциите.

вечно се проявява.“) Колкото повече слизаме наголу в материята, толкова повече количеството на саттвата намалява за сметка на раджас и тамас. Докато стигнем до света, който възприемат нашите сетива, изграден от атоми и молекули, което е манифестация преди всичко на тамас-гуната. В този смисъл се разбира твърдението, че земята е 13-тия кръг на Ага и по-долу от това няма. Трите качества не съществуват отделно, те винаги са в комбинация – независимо дали разглеждаме груби обекти или фини явления. Казва се, че те са преплетени в една нишка, от която нишка е „изтъкана“ Вселената в цялото ѝ разнообразие, красота и способност да привлича и „оковава“ Духа в земни грехи. Казва се още, че Праматерията е червена, бяла и черна, т. е. намека се за трите гуни, като червеното се отнася към раджас, бялото към сатттва, а черното към тамас. Праматерията съдържа в себе си двата полюса на светлината и тъмнината. Подобна е и библейската легенда за Сътворението: това е началото, когато първичната субстанция се разделя на светлина и тъмнина, плюс и минус, и започва своето динамично развитие. Мястото на раджас в тази картина е динамичното напрежение между двата полюса, енергията, създадена от различието в потенциалите на „+“ и „–“, това е факторът, който дава възможност да се поддържа „горенето“ – затова раджас също се асоциира с огъня.

След всичко казано до тук относно възгледите на древните за космогонията (макар и съвсем накратко), може да възникне въпросът: „Какво ни засягат тези отвлечени концепции? Каква полза извлича окултния ученик от всичко това?“

В своите лекции Учителя разглежда „S–R–T“ изключително в психологично-духовен аспект, на ниво индивид. Подобна е и тенденцията при Веданта и Йога. Акцентът от макрокосмично ниво (както е в Санхя) преминава в микрокосмичен план. В резултат на вродената природна интровертност на индусите тези знания се използват от тях най-вече с цел себепознание, самосъвършенстване и респективно освобождение на индивида. Обаче не е никак напразно за ученика преди да „потърси“ трите гуни вътре в себе си, да има и поразширена философска представа за тях. Защото принципите, по които е изграден и се движи макрокосмосът (Вселената), са същите и за микрокосмоса (човека). По този начин ние виждаме своите корени „горе“, т. е. виждаме се като отражение на Великото и Необятното. Това води до задълбочаване на чувството за

единство с Цялото, до реално разбиране на известната максима на Хермес Трисмегист: „Каквото е горе, това е и долу“. А също така се подкопава така плътното усещане за „Аз“, за егото като нещо различно и отделно от света, от другите.

Микрокосмосът и S-R-T

В традиционните духовни школи на индуизма на практика работата с ученика е невъзможна без използването на терминологията и феномените, които стоят зад тези три думичка: сатттва, раджас, тамас. Цялата еволюция на съзнанието всъщност се представя като движение от тамас към сатттва. Значението, което сатттва приема, отнесена към духовната личност, е: лъчезарна светлина, лекота, добродетел, чистота, „това, което поражда благото и щастието“. Сатттва е просветленост и сияйност, състояние на равновесие и спокойствие. Учителя добавя още: „състояние, което ние можем да преведем с думите *Любов към Истината*“.

„Когато човек се намира под влияние на това състояние (сатттва – б. а.), той е тих и спокоен; в него отсъстват всякакви користолобовиви мисли и желания; в съзнанието му има светлина и разширение. Това състояние е присъщо на много високо напреднали в духовно отношение хора. Такива са били светите, но не всички от тях. Много светии се намират във второто състояние (раджас – б. а.).“ (Учителя)

Раджас е енергията, движението, възбудата, страстите. Докато плодът на сатттва е светлина и спокойствие, плодът на раджас е болка и страдание. Във своите нисши октави раджас ще се проявява като егоистична войнственост, сексуална страст, а в по-висшите състояния това, по думите на Учителя, са хора *„волеви, деятелни във всяко отношение. Те са добри хора, правят добрини, но ако не обърнат внимание на техните добрини и не им отдадат заслуженото, не им се отблагодарят, те се озлобяват. За всяко добро дело те искат името им да се запише някъде. Това показва, че нейде в съзнанието им има тъмнина“*.

И така стигаме до тамас, който в човека се проявява като апатия, инертност, невежество, леност, безчувственост, безразличие. За хората под влияние на тамас Учителя казва: *„Те не обичат нито да работят, нито да мислят, нито да учат. Мързелят е присъщ на тях. Те са подобни на кучетата, на котките.“*

И това не е пресилено. Тамастичният човек живее на ниво животински инстинкти. Такива са били първобитните хора. Процесът на еволюция под бавното, но сигурно ръководство на Духа е внасял в човеш-

кото съзнание късче по късче саттва, светлина, докато се достигне до сегашното развитие. В момента човечеството като цяло се разполага в раджас-състоянието. Днешното време е време на динамизъм, промени, революции и противопоставяния от всякакъв род и степен. Бъдещето, целта, е саттва-състояние, което е състояние на любов и хармония. Това е общият план на Духа, за който повечето от хората не са осъзнати и затова се движат според законите, управляващи масовото съзнание. Но за окултния ученик е различно. Окултният ученик е особен род *hoto sapiens*. Защото неговата цел е да трансформира познатата човешка форма и съзнание и да постигне Бого-реализация. А „вратата“, през която се влиза в Царството Божие, е саттва-състоянието. Следователно пред духовния ученик стои задачата да пречисти своето естество до състояние на лъчезарност и святост, за да постигне своята крайна цел. Казва се, че състоянието на тамас е подобно на състоянието на зародиша в утробата на майката – пълна зависимост, тъмнина, липса на осъзнатост и воля. За такъв тип човек трябва време, да узрее зародишът поне за физическото поле. Колкото и усилия да полага зародишът да се роди, това не може да стане преди деветия месец. Такъв е природният закон. Раджас-състоянието е като дебел слой прах върху огледало – необходимо е известно количество съзнателно волево усилие, за да се избърше праха от огледалото. Тогава човек „проглежда“, за да познае... Себе си. Състоянието саттва се уподобява на дима от огъня – лек полъх на вятъра е достатъчен, за да се разсее димът и да се открие пред погледа на ученика Реалността.

Себехарактеристика в светлината на S–R–T

Себеанализът е необходима предпоставка за всеки духовен търсач. В духовните школи на Изток всяко качество на човека се разглежда и класифицира според съотношението на трите гуни. Има няколко особено важни характеристики за ученика, които, ако бъдат определени по метода на гуните, дават точна представа за това къде се намира той в своето развитие. Принципно разгледано, характеристиките се вземат според йерархичната структура на телата – умствено, астрално, физическо. Така всеки един аспект на личността получава своята „оценка“ и резултатът е ясна картина за слабите и силните страни, къде е нужно да се положат повече усилия... Такива примерни важни характеристики от характера на човека са: вярата, любовта, знанието, действието, способността за жерт-

ва, себеконтрол, щедростта и т. н. – всяка една черта от характера може да се определи. Дори стигаме до анализа на храната, най-грубото материално ниво, която също се разглежда и класифицира според саттва, раджас и тамас. Ще разгледаме като пример знанието, жертвеността и храната, за да стане по-ясно практическото приложение на този метод за самооценка.

Знанието. *Саттвично знание* е това знание, което вижда единството в многообразието. Бог присъства навсякъде и във всичко, независимо дали човек е осъзнат за това или не. Духовното знание, което е способно да различи Божия промисъл във всеки един момент, се характеризира като саттвично, т. е. истинско и чисто, според превода на гумата. Заг безразборните движения на частите прозорливият вижда единния ритъм на Цялото.

Раджас знание е точната противоположност – човек вижда различията в единството. Възприема себе си и околните в светлината на противоречивите различия. Акцентът на неговото съзнание е върху детайлите, което води до стесняване на съзнанието, губят се широтата и дълбочината, които дават усещането за единство. Това е също сферата на светските науки, които имат за обект материалния свят и работят повече с принципа на анализа и по-малко със синтеза.

Тамастичното знание е трудно да бъде наречено знание. Това са по-скоро безразборни фанатични концепции, приети без критика, всякакви форми на илюзии и преграсядъци. Тамастичният ум се вкопчава твърдо и упорито в една характеристика на разглеждания обект и изключва всички останали. Резултатът е фанатизъм и тълпо упорстване, без способност за логически процес.

Жертвата. *Саттвичната жертва* е тази, която е извършена с цел постигане на Богореализация, т. е. всяка жертва в името на познанието на Бога е истинска и правилна. Саттвичната жертва всъщност кулминира в саможертва.

Раджастичната жертва винаги включва в себе си его-интереса, колкото и префинен да е той. Така търговецът жертва едно нещо, за да спечели друго, по-голямо; спортистът жертва любимите си навици, които биха му попречили да спечели олимпийската титла. Във всичко това присъства личният интерес, който прави акта на жертване в известна степен нечист.

Тамастичната жертва е направена без идея и смисъл, не на място и не на време. Това би могло да бъде жертва с цел магия против личен враг.

Храната. Тази точка е доста по-лесна и достъпна за разглеждане. *Саттва храна* е тази, която дава жизненост и енергия, поддържа здравето и увеличава резистентността спрямо болести. Това са простите вегетариански храни, които са вкусни, хранителни и съдържат необходимите съставки за поддържане на организма в равновесие.

Раджас храна е тази с много подправки като солено, кисело, лютиво, горчиво, също храни, възбуждащи нервната система като месото, шоколада и кафето. Естественото следствие от употребата на тези храни е болка и болест.

Тамастичните храни са стари (от предния ген), консервирани, в процес на гниене, нечисти, безвкусни и изкуствени (в днешно време в пълно изобилие). Те са разрушителни за човека.

Според съотношението на саттва-раджас-тамас в своето естество (ум-чувства-тяло) човек има влечение и апетит към съответните храни. Много лесно може да се направи себеанализ на базата на принципа, че това, което е „отвътре“ търси своята реципрочност „отвън“. И в този закон няма изключение. Така ако някой (поради себенаценяване и гордост) лесно може да се излъже в оценката на духовните си качества, при разглеждане на хранителните навици нещата проличават твърде ясно. Чистият се радва на чистата храна, нечистият се наслаждава на нечистата. В този смисъл Учителя дава много простичък и ясен пример за себеоценка: *„Представете си, че някой от вас е гладен, не е ял 3 дена. Някой ви дава изкалян хляб. Как трябва да постъпите? Ако се откажете от хляба, вие сте в състоянието саттва, ако го изчистите отгоре и ядете, вие сте в състоянието раджас, ако го изядете изкалян, както ви го дават, вие сте в състоянието тамас“.*

Смяна на състоянията

В споменатата беседа („Трите състояния S, R, T“, МОК, IV г.) се отделя внимание на връзката и взаимодействието между състоянията на саттва, раджас и тамас. В „Самкхя Карика“ (най-ранният трактат на Самкхя, запазен до наши дни) се казва: „Трите качества са свързани съответно с естеството на духовно озарение, болка и заблуда; те служат за целите на просветление, действие и въздържане и са взаимно

доминиращи и поддържащи се, продуктивни и кооперативни (сътрудничащи си)“.

Учителя дава разяснение по следния начин:

„Пред ученика стоят три рода сили, с които трябва да работи:

1. *Божествени сили, които изискват съзерцание;*
2. *Духовни сили, които изискват активност – работа на неговите чувства;*
3. *Физически сили – слизане на работа в материалния свят, за което се изисква будност на съзнанието. Работата на физическия свят е свързана с изцапване. Дойдете ли до това положение, обърнете се за помощ към другите два рода енергии и постоянно правете съединения (синтези)“.*

Имайки предвид това, ученикът се учи да манипулира с трите качества в своя духовен живот. Не може всичко да бъде саттва, т. е. божествено. Когато душата приема материална греха, трябва да учи законите на материята, където „тъмното“ и „грубото“ са неотменима даденост. *„И тъй, ще се научите да различавате трите състояния в себе си. Когато имате разширение на съзнанието си, полет нагоре, вие сте под влиянието на състоянието саттва. Когато искате да откъснете някой плод направо от дървото, вие сте под влияние на силите раджас, които действат по права линия. Когато сте индиферентни, вие сте готови да ядете храна, каквато ви попадне, не правите избор; тогава сте под влияние на силите тамас.“*

(Учителя)*

Правило е, че състоянието тамас, т. е. инертността се преодолява чрез раджас (активност), а раджас се трансформира чрез саттва – чистота и равновесие. Интересно е да се отбележи в тази връзка сходството във външното проявление на тамас и саттва – и двете състояния са „неподвижни“, без външна активност, но има голяма разлика по отношение на вътрешното качество: при тамас неактивността е следствие на безчувственост и тъпота, докато при саттва съществува вътрешният динамизъм на просветленото съзнание, кинетичната енергия на раджас е трансформирана в потенциална. Това е като двама седящи човека, единият от които е дълбоко заспал, а другият – потънал в дълбока медитация. Първият е неадекватен за света, докато вторият е с будно съзнание, откликващо на фините вибрации на битието.

*Читателят може да направи справка с цитираните беседи на Учителя за повече яснота по въпроса.

Житният режим и S-R-T

Житният режим е 100% чиста саттва храна. Когато се прави с необходимото желание и настройка, той има влияние не само върху физическото тяло. Чрез житния режим се изхвърлят утайките от физическото тяло, натрупани през зимата, порите на тялото се отварят и то е готово да посрещне идващия прилив на енергия (прана) през пролетта. Но житната диета може да има далеч по-дълбок и пречистващ ефект, простиращ се и върху астралното и умственото тяло. Емоционални и ментални блокажи могат да бъдат изчистени веднъж завинаги. Житният режим е вид пост. Всеки пост е катарзис. От готовността на ученика да допусне катарзиса да се случи зависи ползата, която може да се извлече от поста. Пост и молитва е магическата формула на християнството.

Житният режим изчиства утайките (тамас) от тялото и при правилно приложение повдига съзнанието (чувствата и мислите), внася в човека лекота, вдъхновение за живот и работа, яснота на мисълта и свеж духовен импулс. Това е ефикасно средство, което ни пренася от полето на тамас и раджас в царството на саттва. Възвишеното състояние, което се постига след 10 дена хранене с жито, е еталон за нивото на съзнание, което би трябвало да се поддържа през цялото време на годината.

Житният режим е също така и тест, който всеки един може да си направи, за да определи къде се намира в момента – саттва, раджас или тамас състояние. Ако режима се понася тежко, това указва за тамас и раджас в тялото, чувствата и мислите. По време на житния пост всеки един може да добие ясна представа до каква степен е потопил главата си в гъстата материя през изминалата година. Няма изключение в това правило. Обикновено първите 3 дни са най-трудните – това е периода, когато системата (физическо, етерно, астрално и умствено тела) преминава в по-висока степен на „вибрация“. Утайките в тялото, чувствата и мислите се раздвижват и излизат на повърхността. Чернилката от подсъзнанието идва в полето на съзнанието, така както нечистотата на кръвта излиза като цирей на повърхността на кожата. Това се изразява в упорита сънливост, главоболие, различни нюанси на песимистични и негативни настроения (всеки според нагласите си) и т. н. Но в същото време това дава възможност „утайките“ да бъдат изхвърлени навън. Ако поста се прекъсне в този най-труден момент (първите 2–3 дни), се губи ефекта от

упражнението. Когато съзнанието е сънливо, с чувство за безсмисленост, незаинтересованост, депресия – това е проявление на тамас-гуната. Когато се появява раздразнение (а това е винаги по време на пост), гняв (със или без видима причина) и други емоции от този род – това е раджас-гуната. Ученикът трябва да е подготвен за „срещата“ с тези състояния и да ги премине с вяра и мисъл, потопена в Божествените качества – светлина, любов, добродетел... И чудото се случва – съзнанието „пристига“ в царството на саттва; и колко прекрасен е финалът – ангелската супа (затова е наречена „ангелска“) на общата трапеза.

Когато човек поддържа високо ниво – в смисъл на чистота на храната, която физическото тяло приема, чистота на чувствата, с които астралното тяло се храни, чистота на мислите, с които менталното тяло се храни – тогава „катарзис“ в първите дни на житния режим не се случва – просто защото няма какво толкова да се чисти („катарзис“ означава чистене). Преходът е труден само ако сме тръгнали от дълбоката долина; но ако сме „горе“ в планината, тогава изкачването до върха е леко, безусловно и приятно – без симптомите на световъртеж и главоболие.

Човек има нужда от много по-малко храна, отколкото си мисли. Учителя казва, че духовният човек се задоволява с 2 яденета на ден, а на светията му стига и едно. Това не е метафора, а факт за тези, които са го изпитали. Когато акцентът на съзнанието е в материалното поле, физическото тяло има голяма нужда от храна. Но с преместването на фокуса към духовното нуждата от „твърда“ храна намалява за сметка на нуждата от по-фините „храни“ – праната, чувствата, мислите. Затова, ако ученикът успее да премести фокуса на съзнанието си през първите дни на житния режим (чрез молитва, медитация и други видове духовни упражнения, например четене всеки ден по една глава от Евангелието на Йоан) от материалното към духовното, чувството за глад изчезва заедно с всички останали проблеми, с които физическото тяло напомня за себе си. Томове книги могат да бъдат посветени на тази тема, затова спираме до тук с разглеждането на житния режим. Идеята беше да се даде представа за силата на житената диета и практическата полза, която може да бъде извлечена – за повдигане на съзнанието от нивото на тамас (тъмнина) и раджас (активност, страст) към саттва (светлина и лъчезарност).

СЪРЦЕТО НА ЧОВЕКА

Учителя

Казано е в Писанието: „Ще напиша закона си в сърцето на човека“. Значи сам Бог е написал закона си в човешкото сърце. Който има светлина, той чете Божия закон в оригинал и оттам го превежда на хората. И Мойсей написа законите по същия начин. Оригиналт, който се намира в човешката глава и в човешкото сърце, философите наричат „акашови записи“.

Сърцето показва пулсирането на целия космос.

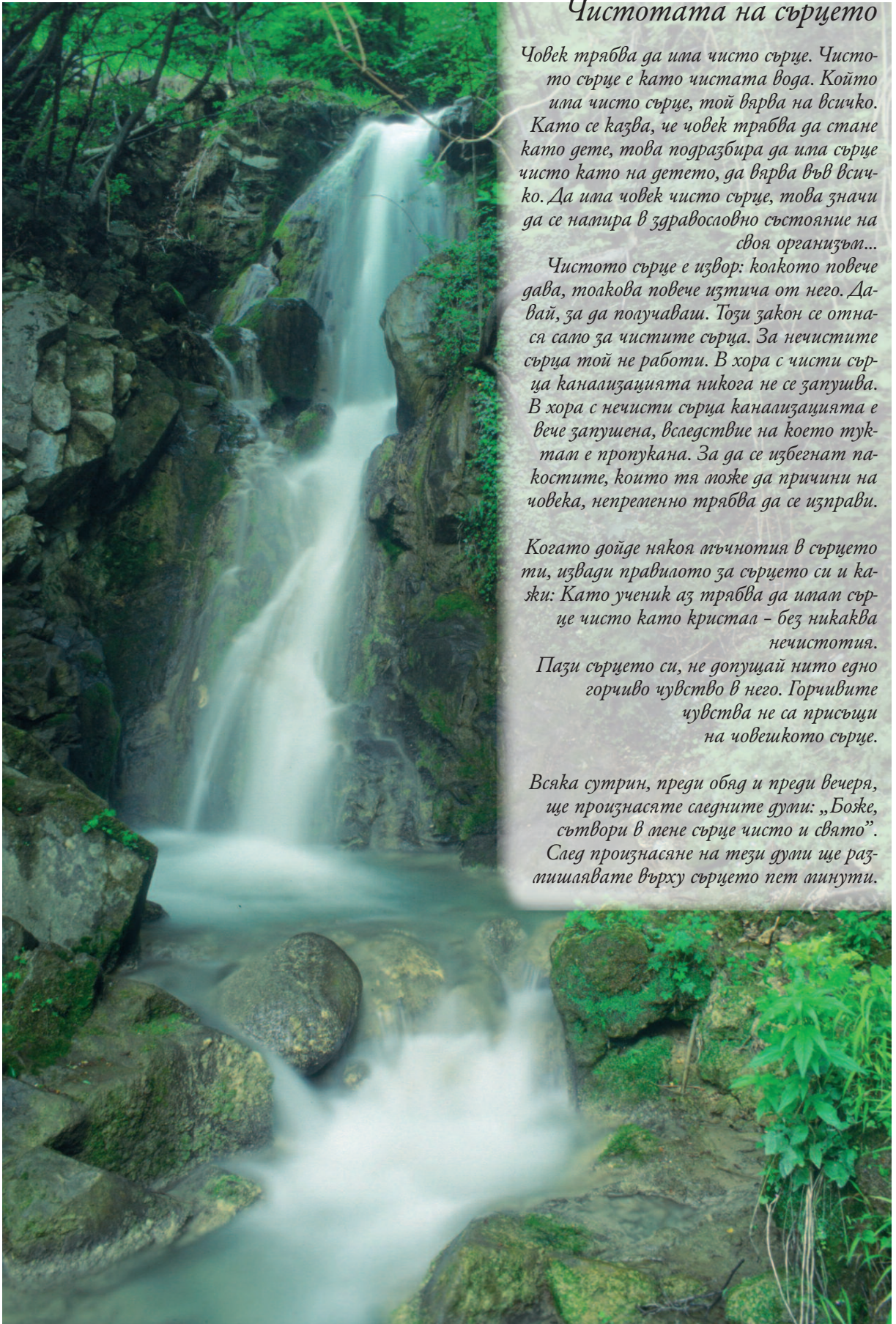
Сърцето е пулсът на целия космос. Всяко биене на сърцето е космическо. Това показва, че сърцето е свързано с космичната енергия. При всяко биене на сърцето иде нова енергия, вследствие на което целият организъм се обновява. Във висшата математика има изчисления, които ние не знаем. Има известни таблици, в които са направени изчисления за пулсирането на сърцата на всички хора. Няма двама души, на които сърцата да бият еднакво. У някои хора сърцето като направи 10 удара, явява се един малък промеждутък; у други този промеждутък се явява след 20 удара; у трети – след 30 удара; у четвърти – след 100 удара и т. н. А знаете ли какво са тези промеждутъци? Свързване с други светове. Следователно според съотношението на ритъма, тази междина показва с какви светове си свързан – с Млечния път или с други съзвездия. В този момент тия светове внасят в душата ти различни добродетели.

Всъщност сърцето като физически орган няма сила да тласка артериалната кръв в тялото. Причината за пулса на сърцето е в косми-

Сърцето, Творческо единство „Хармония“

Посредством ума ние добиваме външните понятия за света, а посредством сърцето тяхното значение. На ума говори светът, на сърцето – Бог. Единственото място, от което Господ може да ни говори, то е сърцето.

Чистотата на сърцето

Човек трябва да има чисто сърце. Чистото сърце е като чистата вода. Който има чисто сърце, той вярва на всичко. Като се казва, че човек трябва да стане като дете, това подразбира да има сърце чисто като на детето, да вярва във всичко. Да има човек чисто сърце, това значи да се намира в здравословно състояние на своя организъм...

Чистото сърце е извор: колкото повече дава, толкова повече изтича от него. Давай, за да получаваш. Този закон се отнася само за чистите сърца. За нечистите сърца той не работи. В хора с чисти сърца канализацията никога не се запушва. В хора с нечисти сърца канализацията е вече запушена, вследствие на което туктам е пропукана. За да се избегнат пакостите, които тя може да причини на човека, непременно трябва да се изправи.

Когато дойде някоя мъчнотия в сърцето ти, извади правилото за сърцето си и кажи: Като ученик аз трябва да имам сърце чисто като кристала – без никаква нечистотия.

Пази сърцето си, не допушай нито едно горчиво чувство в него. Горчивите чувства не са присъщи на човешкото сърце.

Всяка сутрин, преди обяд и преди вечеря, ще произнасяте следните думи: „Боже, сътвори в мене сърце чисто и свято“. След произнасяне на тези думи ще размишлявате върху сърцето пет минути.

ческото електричество и магнетизъм. Те носят живот. Щом се наруши хармонията между тези сили, нарушава се и дейността на човешкото сърце.

Кръвообръщението се дължи на електромагнитните течения. Ако те не подкрепяха движението на артериалната кръв, то сърцето не би имало тази възможност само. Но кръвта се движи в човешкия организъм благодарение на това, че има един космически пулс в света, който постоянно регулира кръвообръщението на всички организми. На същото космическо електромагнитно течение се дължат и движенията на протоплазмата в клетката – циркулацията и ротацията; както и движението на Слънцето, планетите и другите небесни тела.

Докато сърцето е под влияние на живото електричество в природата, то се свива и разпуска равномерно, като изпраща кръвта по цялото тяло. Ако сърцето не се намира под влиянието на природното електричество, никакво кръвообръщение не би било възможно. Защо? – Защото съпротивлението, което артериите и вените оказват на движението на кръвта е толкова голямо, че сърцето не би могло да я движи. То няма откъде да получава енергия. То приема енергия именно от природното електричество. Следователно искате ли сърцето ви да бъде здраво, ще държите в изправност мозъка си, дето минават електрическите течения на природата, и слънчевия възел, дето минават магнетичните течения. За да бъде мозъкът ви в изправност, ще се пазите от противоречиви мисли. За да държите слънчевия си възел в изправност, никога не допусчайте в сърцето си отрицателни чувства.

Съвременните физиолози имат особено понятие за сърцето. Те го считат нещо като помпа, от свиването и разпускането на която кръвта се придвижва по цялото тяло. Това отчасти е вярно, но всъщност сърцето само не докарва кръвта в движение. За докарване на кръвта в движение причина е особена жива сила, която иде като течение в организма и кара клетките на сърцето да пулсират. Тази сила има свой регулатор в мозъка. Следователно клетките на сърцето са разумни същества с голяма интелигентност. След клетките на мозъка, по интелигентност идат клетките на сърцето.

Разгледано чисто физически, сърцето е един орган, през който минава човешката кръв и се разнася по целия организъм, за да се хранят всички части. Щом престане сърцето да функционира, всякаква възможност за физически живот на човека престава. Освен това сърце във физическото тяло, човек има по едно сърце и в духовното, и в умствено то си тяло, които също така служат за разпращане на енергиите в тези тела, за да се хранят всички части на човешкия организъм от духовно и материално естество. Чрез трите си сърца човек е във връзка с трите космични енергии, които обуславят целокупното развитие на неговия организъм.

Кой е здравословният пулс? В който има музика и ритъм. Ако е лишен от здравия ритъм, той е неправилен. Сърцата на всички хора са свързани с общия пулс на космоса, т. е. с космичното сърце. В този смисъл, един ритъм съществува в природата. Ето защо, когато сърцето ви бие неправилно, не се страхувайте, но възстановете хармонията между мислите и чувствата си.

Природата е определила ритъма и ударите на сърцето. За всяко живо същество тя е определила специален ритъм и брой удари. Не само това, но има разлика в пулса на сърцето на добрия и лошия човек, на умния и глупавия. Колко удара прави нормалното сърце – 72 удара. Значи $7+2=9$ – резултат.

В биенето на сърцето на светията има нещо музикално. В него се забелязва особено преливане на ударите. В ударите на сърцето на престъпника има едно забавяне, прекъсване. В него се отразява нисшият живот.

Забелязано е, че в първите 12 часа от деня сърцето бие по-бързо и с няколко удара повече от нормалното биене. През тези 12 часа сърцето е във възходящо състояние. През вторите 12 часа от деня, т. е. през втората половина на деня, ударите на сърцето намаляват с няколко и то се намира в низходящо състояние. Същото нещо се наблюдава и през месеците и годините: първите 14 дена от месеца сърцето е във възходящо състояние; вторите 14 дена то е в низходящо състояние; първата половина от годината сърцето е във възходящо състояние, а през втората половина – в низходящо състояние. Важно е човек да знае кога сърцето му е във възходящо състояние и кога в низходящо.

Сърцето е единственият орган в човека, който не се подчинява на неговата воля. То има определен ритъм с определено число удари в минута, които се определят от степента на човешкото развитие, т. е. от мястото, което човек е стигнал в развитието си. Като се изследва пулса на човека, може да се разбере какво го очаква в бъдеще. По пулса на човека познават какво положение ще заема той: професор, министър, музикант, майка, баща и т. н. Ако пипнете пулса на новородено дете, ще познаете ще живее ли то или скоро ще си замине за гругия свят. Изобщо, сърцето не се подчинява на човешките закони. Дейността на човешкия ум се направлява от сърцето, както и от дейността на вегетативната нервна система, която също не се подчинява на човешката воля.

Добре е да изследвате пулса на сърцето си, да знаете как бие при различни състояния. Поне един път в седмицата опипвайте пулса си. При това вижте има ли някаква разлика в пулса на сърцето ви при обикновено състояние и при случаи, когато проявявате вяра, надежда, милосърдие и др. Ще видите, че при различни състояния и чувства имате различен пулс. Значи пулсът на човешкото сърце се намира под влиянието на различните гами в неговия живот. Например мажорните, минорните, хроматичните гами оказват различно влияние върху пулса на сърцето.

Физическото сърце на човека е малко наляво, а духовното му сърце е под лъжичката. Това място се нарича още „слънчев възел“. Когато Земята се е отклонила на 23 градуса от своя път, тогава и сърцето се е отклонило също така под ъгъл от 23 градуса. Тази е причината, задето сърцето днес е малко наляво, а не съвсем в средата. Един ден, когато Земята се върне в своето първоначално положение, тогава и сърцето ще се изправи, ще гоиде точно на средата, а не както е сега, малко наляво.

Човек има четири сърца: нисше, или животинско; висше, или човешко; ангелско; и Божествено сърце. Човек трябва да благодари, че има толкова сърца. Това, което животинското сърце не може да направи, човешкото сърце ще го направи; това, което човешкото сърце не може да направи, ангелското ще го направи; това, което ангелското сърце не може да направи, Божественото ще

го направи. Четирите сърца се преплитат взаимно и образуват две сърца.

Сърцето обаче в своята деятелност е свършено независимо от човека. То има автоматично управление. Понеже е представител на Божественото начало в човека, сърцето представя гържава, напълно независима и свободна. Божествените закони са написани на човешкото сърце, благодарение на което умственият и физическият свят имат отношение към него. Ако спазва тия закони, човек ще живее така, както Бог изисква. Обаче в желанието си да завладее сърцето си човек се е отклонил от своя нормален път на развитие. Днес всички хора се стремят към завладяване: майката и бащата искат да завладеят сърцето на децата си; момъкът иска да завладее сърцето на момата; свещеникът иска да завладее сърцата на своите пасоми, професорът - на студентите си и т. н. Човек не е дошъл на Земята да завладява, но е дошъл да създава правилни отношения с умовете и сърцата, с гробовете и стомаха на хората.

Ритмичното движение на кръвта в човешкото сърце се определя от ритмичните вълни на Слънцето.

Ако сърцето на някой човек не функционира правилно, това показва, че той е нарушил отношението си към Слънцето - сърцето на Слънчевата система, в която живее. Искан ли да възстанови функцията на своето сърце, той трябва да изправи отношението си към Слънцето, да внесе хармония между своя пулс и този на Слънцето... Всеки момент гържете в ума си мисълта, вашето сърце, вашият пулс да бъде в хармония с пулса, с ритъма на Слънцето. Пожелайте в себе си да свържете пулса на вашето сърце с пулса на космичното Слънце.

СЪРЦЕТО И УМЪТ

Ако умът не е трезв, човек не може да използва условията на сърцето. Гупавият човек не може да се ползва от условията на сърцето. Той не разбира Любовта и не може да я приложи. Разумният обаче се ползва от условията на сърцето си и вижда тяхната красота и смисъл.

В материалния свят умът и сърцето работят едновременно. Например ако човек тръгне с левия крак напред, веднага след това

гясната ръка излиза напред. Значи сърцето се проявява чрез левия крак, а умът – чрез дясната ръка. И обратно: ако десният крак излезе напред, с него заедно излиза и лявата ръка.

В един случай сърцето работи, а в друг – умът. Ако умът ви вземе повече участие, той ще внесе нещо твърдо. Сърцето ще ви направи меки като каша. Следователно има условия в живота, гето чувствата трябва да имат преимущество, а има условия, гето умът трябва да има преимущество.

Когато сърцето работи повече от ума, гъстотата на материята е по-голяма.

Ако сърцето е по-добре организирано от ума, чувствата управляват човека. Съзнателният разумен свят работи усилено за организиране на човешкото сърце, т. е. на жената в човека. Това се постига чрез разумна работа върху ума. Когато умът работи, сърцето постепенно се организира. Умът може да работи само с помощта на доброто и любовта. Те са първите условия за организиране на сърцето. Земният живот минава първо през сърцето, а после през ума, гето се обработва.

Човек трябва да гържи живите същества близо до сърцето си, а далеч от ума си. Причината за това е следната: когато някои същества са близо до неговото сърце, те идат на гости у него и по този начин му носят своето благословение... По отношение на сърцето, Бог ще дохожда у вас чрез Духа си. Ако имаш разумно сърце, с хармонично развити чувства, ти ще предизвикаш в себе си и хармонични мисли. От равномерното или неравномерното биене на сърцето зависи и мисълта на човека.

Не допущайте в сърцето си отрицателни чувства. Ако се натъкнете на твърди чувства, които могат да осакатят сърцето ви, трябва да знаете начин да ги смекчавате. Ако се намирате дълго време под тяхното влияние, ще изкривите линиите на лицето си. Като знаете това, пазете се от твърди чувства и упорити мисли.

Който има добро сърце, той има особена, специфична черта на лицето си. Тази черта придава пластичност, подвижност на мускулите на лицето. От лицето на такъв човек излиза светлина и гето мине, той обръща внимание на хората, привлича ги. Всеки може да има добро сърце. Да бъде човек талантлив или гениален, това е мъчна

работа, но да има добро сърце, това е лесно постижимо.

Съвременните хора се нуждаят от знание, което може да възстанови доброто в техните сърца.

СЪРЦЕТО И СТРАДАНИЯТА

Страданието е метод за пречистване на човешкото сърце. Сърцето се чисти и чрез радостта.

Човек не трябва да се тревожи, да се гневи, да се възбужда. Ако не можеш да решиш някой въпрос, ще го оставиш настрана. Човек носи, докато може да издържа. Щом дойде до крайния предел, гето не може повече да издържа, той казва: "Такава е Божията воля." Докато можеш да издържаш, не казвай, че е такава Божията воля. Щом не можеш да издържаш напрежения, кажи на себе си: "Такава е Божията воля." Минеш ли този предел без да си се смирил, сърцето ти може да се пръсне, да се скъса някоя вена, да стане разрив. Ако не можеш да се смириш, кажи си: „Не съм аз единствен на света, който страда.“

Ясновидците забелязват, че от подраженията на сърцето излизат пламъци. Дойде ли някаква скръб за човека, една стрела пронизва сърцето му, отгето започват да излизат пламъци. Тази скръб предизвиква сълзи в човека, които вътрешно се изливат във вид на кръв. Кръвта пък от своя страна се излива при корените на някое дърво вътре в сърцето на човека. Дървото се съвзема от тази кръв и започва да се развива правилно. Животът на това дърво сега пулсира по-усилено и се изявява във вид на пламъци. И в заключение тази скръб събужда благородни желаниа и чувства у човека и той започва да се радва. Докато не те мушнат в сърцето, няма да имаш никаква радост.

Пазете се от тщеславие, любопитство, лицемерие, които имат животински произход и представляват остатъци от ниска култура. Тези качества причиняват големи пертурбации в човешкото сърце.

Злобата е недъг на сърцето. Този недъг трябва да се изхвърли от човека. Ония, които не могат да освободят сърцето си от омразата, са роби на черния маг. Те са играчка на живота.

Сърцето на човека.

Институтът за Математика на сърцето

Създаден през 1991г. в Боулдер Крик, Калифорния, Институтът ХартМат е новаторска организация за изследване и образование, развила прости, приложими средства, които хората могат да използват, за да отстранят последствията на стреса и да достигнат до състоянието на лично равновесие, творческа активност, развиване на интуиция и себеосъществяване. Тези технологии формират основата на програми за обучение, разпространявани в САЩ, Европа и Азия. Това са програми за големи корпорации, правителства и за армията, новаторски образователни програми за училищата, специализирани семинари за преподаватели, специалисти в областта на здравето и социалните служби, програми за индивиди със здравни проблеми, фамилни проекти и такива за рискови групи. Средствата и техниките, развити от ХМИ, дават надежда за ново, ефективно разрешаване на множеството проблеми, с които днес се сблъсква нашето общество, за начало на възстановяването на социален баланс и максимизиране на потенциала на човека.

Нарастваща психофизическа кохерентност: ролята на сърцето

Състоянието на психофизическа кохерентност включва висока степен на равновесие, синхрон и хармонизация между и във когнитивните, емоционалните и физиологичните процеси. Изследванията показват, че това състояние е свързано с висока ефективност, нарастваща емоционална стабилност и множество подобрения в здравето.

В ХМИ сме установили, че сърцето играе централна роля в генерирането на емоционални опитности и поради това – в установяването на психофизическа кохерентност. От системна гледна точка човешкият организъм действително е огромна, многоизмерна информационна мрежа от съобщаващи се подсистеми, в които умствените процеси, емоциите и физиологичните процеси са неразривно преплетени.

Екстензивният труд на съвременния изследовател на мозъка и неврохирург д-р Карл Прибрам помогна за напредъка в разбирането на системата на емоциите. В модела на Прибрам миналият опит изгражда в нас мрежа от познати модели, които се установяват и поддържат от невралните връзки.

Информацията, подавана към мозъка както от външните, така и от вътрешните среди, допринася за поддържането на тези модели. В тялото много процеси и взаимодействия, на различни функционални нива, подават ритмично информация, с която нашият мозък привиква. Тези входящи сигнали се простират от ритъма на нашето сърце до храносмилателните, репродуктивните и дихателните ритми и до постоянното взаимодействие на молекулите-посредници, произвеждани от клетките на тялото ни. Входящите импулси, превърнати в неврални и хормонални модели, се мониторват от мозъка и помагат за организирането на нашите възприятия, чувства и поведение.

Базата на физиологичните модели, с които привикват нашият мозък и тяло, се създава и поддържа от нашите опитности или от начина, по който приемаме света около нас. Например човек, който живее в обкръжение, постоянно предизвикващо у него гняв или страх, привиква към тези чувства и техните неврални и хормонални съответствия. Обратно – индивид, в чието обкръжение доминират чувството на сигурност, любов и внимание, привиква към физиологичните модели, свързани с тези чувства.

Изследванията хвърлят светлина върху особено важната роля на сърцето. **Сърцето е най-значимият генератор на ритмично подавани модели информация в човешкото тяло.**

Множество изследвания показват, че посланията, които сърцето отправя към мозъка, повлияват много дълбоко нашите възприятия, умствени процеси, чувства. Нашето изследване показва, че сърцето съобщава информация, съответстваща на емоционалното състояние на сърдечния център в мозъчния ствол, която след това се предава на ядрата на таламуса и амигдалата. Тези области се свързват пряко с фронталните лобове, които са ключови при вземането на решения и при интеграцията между ум и чувства. Интерламинарните ядра изпращат информация и до останалите области на мозъчната кора, подпомагащи синхронизацията в корвата активност и по този начин дават възможност да се обясни механизма на това как сърдечният ритъм може да повишава мозъчните вълни

и да моделира мозъчната активност. Нашите данни показват, че когато сърдечният ритъм е кохерентен, невралната информация, изпращана до мозъка, улеснява коровите функции. Този ефект често се преживява като умствено просветление, вземане на верни решения и висока творческа активност. Освен това кохерентните входящи сигнали от сърцето допринасят и за изпитване на позитивни емоционални състояния. Това може да обясни защо хората асоциират любовта и другите положителни емоционални състояния със сърцето и защо много хора действително „чувстват“

или „усещат“ тези емоции със сърдечната област. Най-общо казано, сърцето е интимно свързано със създаването на психофизиологична кохерентност.

Като обобщение: нашите резултати съществено потвърждават онова, което хората са знаели от госта време: положителните емоции не само са хубаво субективно усещане, но имат тенденцията да повишават синхронизацията на телесните системи, като по този начин ни енергизират и ни правят способни да функционираме по-продуктивно и резултатно.

Дефиниция на кохерентност:

*Яснота на мисленето и емоционално равновесие;
Синхронизация между множеството системи;
Установен ред вътре във всяка система.*

Физиологична кохерентност:

*Състояние, характеризиращо се с:
Висока степен на кохерентност на сърдечния ритъм (с вълнообразни ритмични модели);
Нарастваща парасимпатикова активност;
Нарастваща тренираност и синхронизация между физиологичните системи;
Ефикасно и хармонично функциониране на кардиоваскуларната, нервната, хормоналната и имунната системи.*

Психофизиологична кохерентност:

*Състояние, свързано с:
Поддържане на положителни емоции;
Висока степен на умствена и емоционална стабилност;
Конструктивна интеграция между когнитивните и емоционалните системи;
Нарастващи синхронизация и хармония между когнитивните, емоционалните и физиологичните системи.*

Менталната и емоционалната системи

Последните изследвания в неврофизиологията потвърждават, че трябва да разглеждаме емоциите и познанието като отделни, но взаимно свързани функции или системи, всяка със своята специфична интелигентност. Нашето изследване показва, че ключът към успешната интеграция на ума и емоциите е в нарастващата кохерентност (подредено, хармонично функциониране) на двете системи, която ги поддържа във фаза една с друга. При двустранните комуникации в мозъка се оказва, че действителният брой връзки, водещи от емоционалните към познавателните центрове, е много по-голям от този на водещите в обратна посока. Това до известна степен обяснява огромната сила на емоциите, сравнена с тази на мислите сами по себе си. В момента, в който една емоция се

преживее, тя става мощен мотиватор на по-нататъшното поведение, повлияващ моментните действия и подходи, както и дългосрочните постижения.

Тъй като емоциите упражняват толкова мощно влияние върху когнитивната дейност, ние в ХМИ сме открили, че намесата на емоционално ниво е често най-ефикасният начин да се предизвика промяна в умствените модели и процеси. Нашите изследвания показват, че приложението на средства и техники, повишаващи кохерентността на емоционалната система, често води и до подобрена кохерентност на ума.

*Из: Нарастване на психофизиологичната кохерентност: ролята на сърцето
Институт по математика на сърцето
(ХМИ – HeartMath Research Center)
Превод: г-р Светла Балтова*

Дева Мария и Мария Софiя (Резюме от лекция, държана на 14 август 2005 г. на Рила)

Хари Салман

Магоната с младенеца, *Рафаело Санти*

На 15 август 44 г. Мария, майката на Исус, умира в една къща на хълма край Ефес, където е живяла близо 5 години. Тя е дошла в Ефес с Йоан евангелиста, известен още като Лазар. Германската монахиня Анна Катерина Емерих има видения за това как всички апостоли се събират около смъртното легло на Исусовата майка, освен Тома, който е в Индия и идва по-късно. В продължение на три години (1821–1824 г.) Анна Катерина има видения за всичко, което се е случило в последните три години от живота на Христос, при което всеки ден вижда един ден от неговия живот. Виденията ѝ са записани и е направена точна хронология на тези последни години въз основа на детайлните подробности, дадени от нея. Тя описва също къщата на Дева Мария и точното ѝ разположение. През

1891 г. двамата католически свещеници започват да търсят тази къща край Ефес и намират основите ѝ на върха на хълм, наричан от турците Паная Капулу (Домът на Светата Дева). През 1950 г. тази къща е възстановена в размерите, които е имала през 7. век.

Мария няма гроб. Според преданието душата и тялото ѝ са възнесени на небето. Затова и нейният празник на 15 август се нарича Възнесението на Богородица. Въпреки специалната роля, която ѝ е отредена при почитането на Исус, и чудотворното ѝ възнесение, в ранното християнство няма специален култ, посветен на нея. Но теолозите в източната част на Римската империя усещат необходимост да добавят към мъжкия образ на слънчевото същество Христос и женски – представящ всеобхватния звезден мир. Това води до налагането в църквата през 5 век на образа на Мария като Небесна царица. Тя се изобразява като жена, загърната в небесносиня мантия, стъпила върху сърпа на растящата Луна, със Слънцето над сърцето и корона от звезди – образ, описан в 12 глава от Апокалипсиса.

Космичният образ на Дева Мария става обект на медитация в духовните кръгове. Като медитират върху него, монасите и мистиците са в състояние да работят за развиване на женските качества в душите си. Скоро възниква и популярният култ към Мария. Началото му е сложено официално през 325 г., когато на Никейския събор епископите идват до решението, че Исус още от рождението си е Христос, Божият Син. Логичната стъпка, която следва, е промяната в статуса на Мария – от майка на човека Исус в майка на божествения Христос. През 431 г. Ефеският събор ѝ дава титлата Божия майка. Някои епископи са обезпокоени от това, че тя може да бъде превърната в богиня, но новият култ към Богородица задоволява дълбоката нужда на вярващите да почитат Богинята Майка. Мария заема мястото на еги-

петската богиня Изига, която е Небесна царица и в същото време Майка на материалния свят.

В продължение на векове Мария е почитана като добрата Майка, застъпница за вярващите и посредница за спасение. Тя е втората Ева, която изкупва гелата на първата Ева, станала причина за грехопадението на човечеството.

През 9 век Мария е наречена Майка на църквата. В католическата църква, където култът към Божията майка не губи толкова голяма значимост, както в източно-православната църква, тя получава гузина груги титли като: Майката на милосърдието, Звездата на моретата, Майката на Спасителя, Нашата господарка. Почитана е и в образа на Черната мадона, често с лице и атрибути на Изига; стотици светилища са построени и посветени на нея в Западна Европа между 1050 и 1300 г.

През 16. век новата теология – протестантизмът – отрича напълно култа към Дева Мария, което лишава тази религия от женски елемент.

Към образа на Мария можем да добавим два аспекта, които идват от езотеричното християнство. Единият се отнася до връзката между Мария и Ева, вторият – до връзката ѝ с мъдростта. Когато четем за раждането на Исус в Евангелията от Матей и от Лука, намираме две съвсем различни описания на Мария и детето Исус. Те крият дълбока мистерия, за която е говорил единствено Рудолф Щайнер. Учителя Петър Дънов, от своя страна, почти не засяга въпроса за Дева Мария.

Евангелието от Матей описва Дева Мария като майката на детето, при което са дошли тримата царе от далечни страни, за да се поклонят като пред новия Цар на Израил. Той е бил роден във Витлеем, но отведен от родителите си в Египет, за да не бъде убит от войниците на Ирод. След посланието, което получил в съня си, Йосиф решил да се установи със семейството си в Галилея, в Назарет.

Обратно, Евангелието на Лука описва как Мария и Йосиф идват от Назарет във Витлеем и как детето им се ражда в обор, и раждането му е приветствано от овчарите. След като посещава Йерусалим, семейство-

то се връща в Назарет.

Щайнер обяснява тези различни истории в своите лекции върху Евангелията и в лекциите си за петото Евангелие. Той изтъква, че тази Мария, която е описана от Матей, носи в гушата си опитностите на много инкарнации, докато на Мария от Евангелието на Лука това е първото ѝ прераждане. Тя представя чистотата и добродетелта на Творението, докато Мария от Евангелието на Матей във всичките си прераждания е добивала човешка мъдрост. Тя е свързана с онази част от гушата на Ева, която е минала през грехопадението; възстановила е първоначалните си качества през много животи. Мария на Лука е свързана с висшата част от гушата на Ева, останала чиста и космична.

Бихме могли да кажем, че двете Марији представляват два аспекта на Ева, световната Майка – нейния земен и небесен образ, макар че това би било опростяване на действителността.

Апостол Павел нарича Исус *Новия Адам*, неговата майка Дева Мария може да бъде наречена *Новата Ева*. Тази идентичност може би е почувствана донякъде от теолозите, които я наричат *Втората Ева*.

Връзката на Дева Мария с Космичната Мъдрост (София – от гръцки) не се възприема навсякъде. За Гръцката църква мъдростта е качество на Исус, но не е така в Руската църква, която вижда това качество у Мария. Църквите на Светата Мъдрост (Света София) в Новгород и Киев са посветени на нея. Според възгледа на руските теолози Светата Мъдрост е същество, възплътило се в Дева Мария, така че тя е станала Мария София. По същия начин Христос е висше космическо същество, възплътило се в човека Исус при кръщението му в река Йордан, след което той става Исус Христос.

В Русия се създава цял раздел от теологията, наречен Софиология, развит от философи като Владимир Соловьев и теолози като Павел Флоренски и Сергей Булгаков. Техните учения описват Божествената София като символ на новата хармония, при която ще бъдат преодолени последствията от грехопадението. Тя е идеализирания прототип на човечеството, вървящо по пътя на връщане към единството с Бога, както и символ на нова екологична визия, според която изначал-

ната чистота, красотата и завършеност на Творението ще бъдат възстановени. Те се позовават на съществуващата до Христос традиция на Мъдростта, която се съдържа в петте Книги на Мъдростта от Стария завет: Йов, Песен на песните, Притчи Соломонови, Премъдрост Соломонова и Еклесиаст. Тук намираме гумите на Мъдростта за самата себе си: „Бог ме създаде в началото...“ „Когато Господ създаваше началата на земята, аз бях с него“ (Притчи 8, 22 и 29–30).

От биографията на Свети Кирил знаем, че е имал среща със Света София в своето юношество.

В Западна Европа подобно разбиране на Дева Мария като инкарнация на Светата Мъдрост намираме в творбите на германската ясновидка, абатисата Хилдегард фон Бинген (12 век), на германския мистик Якоб Бюме (1575–1624), както и в някои течения на модерната теология. Папа Йоан Павел II също приема Дева Мария като инкарнация на Света София.

Рудолф Щайнер хвърля малко повече светлина върху тази инкарнация. Той описва как Исус има разговор с майка си преди кръщението му. По време на този разговор гвете естества на Ева се обединяват в нея и ангел от йерархията на Господствата слиза в гушата ѝ. По време на делата на Исус връзката ѝ със София става все по-силна и по време на Петдесетницата процесът е завършен. Тогава Дева Мария е заедно с апостолите и Светият Дух слиза върху нея. Чрез нея се разпространява върху апостолите потокът от Божествено вдъхновение, под форма на божествени пламъци. Без нея не би имало Петдесетница.

Църквата поставя Дева Мария на висок пиедестал като Небесна Царица, Божия майка и Майка на църквата. Всички християни са нейни деца. И биха си останали ге-

ца, ако езотеричната традиция в християнството не беше показала пътя на развитие. Дева Мария представя човешките качества, които всеки човек се стреми да развие в душата си. След като се развият тези качества, Христос може да намери място в човешката гуша и да бъде роден там. В езотеричното християнство София винаги е била образ на човешката гуша – пречистената гуша, готова да приеме в себе си Христос.

С тази представа за Мария София ние можем да празнуваме днешния празник на Света Богородица (15 август – Успение Богородично) и другите празници, посветени на нея, по нов начин. Тогава култът към Дева Мария ще прерастне в дълбоко разбиране на вътрешните процеси, които се извършват в душата при пробуждане на вътрешната мъдрост, която е съзнанието за присъствието на Христос в човешката гуша.

Превод: *г-р Светла Балтова*

Мадоната с младенеца, свети Юлиан и свети Николас,
Лоренцо ди Креди

Физиологични основи на Паневритмията

Гл. ас. г-р Георги ПРОДАНОВ
ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“
Снежана ДИМИТРОВА, докторант
СУ „Св. Климент Охридски“

Physiological basics of paneurhythmy

Everybody, practicing Paneurhythmy, has experienced its positive influence on themselves. The article aims to explain this from the modern physiology's point of view.

The main conclusion to be derived, when a whole cycle of paneurhythmic exercises are completed, is that the receptors in almost every part of the body are stimulated which has significant influence on the cerebrum, its subcortex structures and the hypothalamus. This leads to diffusion of energetic resources and production of endorphins and encephalins, which has extremely positive effect on the people playing Paneurhythmy. The mutual stimulation of several centers of the cortex leads to the intensification of the exercises' effect.

Keywords: Paneurhythmy, paneurhythmic exercises

Паневритмията е уникална българска система, която чрез движение, музика и поезия хармонизира цялостно човека. Създадена е през първата половина на XX век от Учителя Петър Дънов.

Според езиковия си произход думата *Паневритмия* може да се преведе като *Висш космичен ритъм*, т. е. чрез нея се осъществява връзката между хармоничните движения и човешките мисли и чувства. В упражненията хармонично се съчетават последователност от движения, изпълнявани в съпровод на музика, и поетичен текст с дълбоко положително въздействие. Състои се от три части: цикъл от 28 упражнения, цикъл „Слънчеви лъчи“ и цикъл „Пентаграм“.

Паневритмията се изпълнява за около час, час и половина, всеки ден, на открито, рано сутрин, от деня на пролетното равноденствие – 22 март, до деня на есенното равноденствие – 22 септември.

Чрез Паневритмията по приятен и достъпен начин се възстановява и поддържа добро физическо здраве, психическа устойчивост, развиват се творческите способности. Развива се уменията за общуване и работа в екип, формира се положително отношение към природата и живота.

Въздействието на Паневритмията е забелязано от всички играещи. Не всеки може да даде точно определение на това какво чувства, но всички отбелязват положителното влияние, което тя оказва. Това е една от причините голяма част от тези, които са научили упражненията, винаги да се връщат към тяхното изпълнение.

Възстановителният и лечебен ефект на Паневритмията провокира засилен изследователски интерес към нея. Нейният създател П. Дънов отбелязва, че се създават школи за изучаване на Паневритмията и тя ще бъде поставена на научна основа. За ползотворните последици на Паневритмията се споменава в доста научни публикации.

За Д. Кайков „настъпват положителни процеси в организма, в резултат на повишаване и уравновесяване на жизнените енергии“ [4, 37]. Сл. Кангалова установява повишаване на самочувствието, активността и настроението [5, 130–132]. Н. Милчева доказва повишаване на общата работоспособност и повишаване на бързината и качеството на мисловните операции [7, 126]. Д. Александрова констатира хипогликемичен ефект при болни от диабет тип 2 (неинсулинозависим) [1, 120]. М. Малчев използва успешно Паневритмията за корекция на гръбначните изкривявания [6, 113].

В гореспоменатите научни статии се отбелязва положителното въздействие на Паневритмията, но не се прави опит да се даде обяснение за получените ефекти от гледище на съвременната физиология. За много млади хора Паневритмията остава в сферата на мистицизма и окултизма, което е причина да са скептически настроени към благотворното ѝ влияние. Това се явява като един от факторите тя да не намира масово разпространение.

Паневритмията, както всеки спорт и всяко двигателно въздействие, което включва всички групи мускули, повишава издръжливостта, гъвкавостта и силата на тялото. Играта на открито, на чист въздух и

плавното дълбоко дишане подобряват кръвообращението. Тя има лечебен ефект върху дихателната система и нормализира циркулацията на кръвта. Подобрява се мускулния тонус, тренираността на организма и кръвооросването, което облекчава работата на сърцето.

Овладеяването на координацията в движенията подобрява способността за концентрация и осигурява устойчивост на вниманието. Усъвършенства се мисловният процес. Груповото изпълнение възпитава умение за включване в общ ритъм и сътрудничество. Изпълнението на Паневритмията сред природата развива способност за положителна връзка с нея и за преживяване красотата на природните явления.

Посочените положителни въздействия се отнасят за всеки спорт, практикуван на открито, в група и в съпровод на хубава музика.

Целта на настоящата статия е да обоснове положителното въздействие на Паневритмията от гледна точка на съвременната физиология. Изясняват се различията между паневритмичните упражнения и спортните тренировки, като се изтъкват предимствата на Паневритмията.

Основните методи на изследване са анализ на научната литература по изследвания проблем и наблюдение.

При всеки вид движение, независимо дали това е трудова дейност, спортно занимание, играене на паневритмични упражнения или някаква друга двигателна активност, сетивната информация за състоянието на опорно-двигателния апарат се предава от три вида рецептори – проприорецептори. Първите са мускулни рецептори, разположени между съкратителните мускулни влакна, които предават информация за дължината на мускула и за скоростта, с която той се съкращава; вторите са сухожилни рецептори, намиращи се в сухожилията и предаващи информация за напрежението, което мускулите развиват при своето съкращение; и третите са околоставни рецептори, от които се получава информация за движението в ставите.

Сетивността, чрез която се приема информацията от всички рецептори в мускулите, сухожилията и ставите и тази от рецепторите, разположени по кожата (за допир, болка, натиск и температура), се нарича кинестезична сетивност и достига в кората на главния мозък. В резултат на тази постъпваща информация ние можем, при затворени очи, точно да определим положението на всеки крайник във всеки един момент, както и каква е посоката на движенията и силата на мускулните съкращения. Като се имат предвид добрите връзки на кората с подкорията и по-специално с хипоталамуса, който е главният регулатор на запазването на постоянството на вътрешната среда (хомеостазата), той също получава информация за извършена

та работа. Една от неговите важни задачи е да поддържа нивото на кръвната захар постоянно. Затова той усилва процесите на образуване на глюкоза от гликоген, а при някои случаи даже и от мазнини [9, 152].

В този смисъл може да се отбележи, че разликата между Паневритмията и спортните занимания се състои в това, че при спорта мускулите се съкращават, извършват работа и изразходват много енергия, а при Паневритмията има повече разтягане, проприорецепторите пак се гразнят, но се изразходва много по-малко енергия. Това е причината след изиграването на паневритмичните упражнения привържениците на Бялото братство да се чувстват заредени с енергия, за разлика от спортистите, които са изморени и с увеличен апетит.

За да се гразнят по-добре проприорецепторите, без да се изразходва много енергия, е необходимо стриктното изпълнение на съветите, давани от Учителя П. Дънов. Той казва: „Научете се първо да стъпвате на пръстите, а после на петите... Упражненията се играят стегнато, с обтегнати крайници, плавно... Ако гържите крака си разслабен, няма да имате никак контакт със силите на Природата. Ето защо кракът винаги трябва да бъде опънат... Ако издигнете ръката си нагоре и не я изопнете, вие няма да имате контакт със Слънцето... Пръстите на ръцете да не са разперени, а прибрани...“ На друго място Учителя направо декларира: „Трябва да играете пластично, в никакъв случай отсечено, остро. В резките движения се губи много енергия, те имат съвсем друг характер.“ Не случайно той често повтаря „крайниците да са стегнати, но не изпънати до крайност“ [3].

Специално внимание трябва да се обърне на следния изключително важен съвет: „Всеки мускул, всеки нерв, всяка клетка трябва да се раздвижат“ [3]. Стриктното спазване на горното напътствие и изиграването на целия комплекс от паневритмични упражнения позволява да се гразнят рецепторите в почти всички части на тялото, което оказва много силно въздействие на главния мозък и от там на подкоровите структури и хипоталамуса. Затова Учителя е настоявал да се играят всички упражнения, защото те така са подбрани, че да оказват комплексно въздействие.

Подобен е ефектът и от разтягащите упражнения при йогойските асани, каланетиката, а донякъде и от масажа. При тези дейности също се гразнят нервните окончания в мускулите, но не се изразходва много енергия за изпълнението на подобни упражнения. Последователите на Йога също съобщават за Праната – жизнената енергия, която те получават след изиграването на йогойския комплекс от асани и дихателни упражнения.

При паневритмичните упражнения, както при спортната и трудовата дейност, се наблюдава явлението „мускулна радост“. То се дължи на това, че в резултат от дразненето на рецепторите в мускулите, сухожилията и ставите се стимулира отделянето на ендорфин и енкефалини. Това са медиатори (вещества, които предават нервните импулси) в мозъчните центрове, участващи в предаването на удоволствени изживявания [9, 91]. Те се отделят при всяко физическо натоварване и стимулират всеки организъм към повече движение. Това е най-вероятната причина за приповдигнатото настроение, което се получава след изиграване на Паневритмията и което се запазва през целия ден.

Най-съществената разлика между спортната тренировка и практикуването на паневритмичните упражнения е в насочването на мисълта. Учителят Петър Дънов дава следните съвети: „Упражненията се играят съсредоточено. Когато правите упражненията, няма да гледате и да мислите кой как играе, но бъдете възбени в това как вие играете. Вашата мисъл трябва да влиза и в ръцете, и в краката – навсякъде, във всяка клетка да участва.“ [3]

По време на изпълнението на Паневритмията при всяко упражнение мисълта трябва да се отправя към определени представи. В първото упражнение „Пробуждане“ например, мисълта се насочва към пробуждане на човешката душа, във второто – към примиряване на противоречията в живота и т. н. [2]

За начинаещите е трудно да насочват вниманието си към смисъла на всяко упражнение. При тях то е отправено към правилното изпълнение на упражнението, към следенето на партньора и запазването на синхрона в двойката и в цялото колело. Това е едно от големите предимства на Паневритмията пред другите духовни практики. Тук концентрацията се получава непринудено. Стремелът да не се допускат грешки, да не се разстройва играта на другите, стимулира към съсредоточаване, което се получава естествено. В практикуването на Йога например, при всяко упражнение мисълта също трябва да се насочва в определена насока, но това е трудно, не всички го изпълняват и затова резултатите не са достатъчно добри.

Какъв е положителният ефект от гледище на съвременната неврофизиология, от съчетаването на всяко упражнение с насочване на мисълта? Създават се временни връзки в кората на главния мозък между центрите, командващи изпълнението на отделното упражнение, центрите, които се възбуждат от рецепторите в мускулите, сухожилията и ставите, и тези центрове, които ние активираме с нашата мисъл. Тези връзки допринасят за взаимното влияние на всички центрове и взаимното им възбуждане, така ефектът от изиграването на Паневритмията се засилва.

Подобни връзки се образуват и с центъра, възприемащ музикалния съпровод, което допълнително засилва въздействието. Според Д. Найденова „идеалното изпълнение на Паневритмията е ако танцьорът и пее“ [8, 48]. Тогава ефектът е по-пълнен и това е в унисон с гореказаното, защото при пеење се ангажират още повече центрове в мозъка, не само слуховите, които възприемат музиката, а и тези, които командват гласовия апарат. Тук не може да не отбележим, че мелодиите, композирани от Учителя Петър Дънов, имат специфични характеристики и са силно въздействащи.

Аналогични връзки в кората на главния мозък, които също засилват ефекта от Паневритмията, се образуват между биологичния часовник и останалите центрове, защото паневритмичните упражнения се изпълняват винаги по едно и също време, малко след изгрев слънце.

В заключение може да се каже, че положителното въздействие на Паневритмията се дължи на взаимодействието и едновременното взаимно възбуждане на няколко центъра в мозъчната кора, което води до усилване ефекта от упражненията.

Настоящата статия не отчита наличието на други, висши космични енергии, за които говори Учителят Петър Дънов. Много вероятно е да съществуват и такива, но на съвременния етап от развитието на науката те не могат да бъдат доказани и затова не се обсъждат. Това, което е разяснено в статията, са обективни зависимости, които доказват, че ефект от Паневритмията има и тя трябва да се използва и да намери неотменно място в съвременния ни живот.

Литература:

Александрова, Д., Ив. Вълчева, Ив. Кангалджиев. Приложение на Паневритмията за терапия на болни от диабет. В: Паневритмията като система за развитие на човека и обществото. Втора научна конференция. С., 2003, с.114-121.

Боев, Б. Паневритмията. – Житно зърно, 1937 г. бр. 9-10.

Дънов, П. Общи положения при изпълнение на Паневритмията. http://www.beinsadouno.org/pan_b_ge.htm

Кайков, Д., В. Маргаритов, В. Яцевич. Паневритмията като надеждна система за хармонизиране на жизнените сили. В: Паневритмията като система за развитие на човека и обществото. Втора научна конференция. С., 2003, с. 30-37.

Кангалова, Сл. Изследване въздействието на Паневритмията върху самочувствието, активността и настроението при възрастни хора. В: Паневритмията като система за развитие на човека и обществото. Втора научна конференция. С., 2003, с. 130–132.

Малчев, М., В. Димитрова, Ив. Сакелариев. Влияние на Паневритмията върху гръбначните изкривявания. В: Паневритмията като система за развитие на човека и обществото. Втора научна конференция. С., 2003, с. 109–113.

Милчева, Н., Ив. Колева. Изследване на въздействие на Паневритмията върху работоспособността и мисленето. В: Паневритмията като система за развитие на човека и обществото. Втора научна конференция. С., 2003, с. 121–127.

Найденова, Д. Паневритмията като музикотерапия. В: Паневритмията като система за развитие на човека и обществото. Втора научна конференция. С., 2003, с. 46–51.

Пирвова, Б. Биологична психология. С. 2000.

СТИХОВЕ

Из стихосборката “УСМИВКАТА НА ЕВРИДИКА”

Виолета Христова

Пролетни дървета

Внезапно избуяха, заструиха
с безкрайността на своите листа.
Довчера бяха клъмнали и тихи
гнес в тях бушува пролетта.

Избухват бели цветове и в мене,
и като лист полека се разтварям.
Усещам как светът ми обновен е,
копнея и небето да погала!

И в този миг тъй трепетен, висок
звездите между клоните съзряха:
в дърво зелено се разлисти ... Боз!
Земя и Слънце в утрото се сляха!

Ы

Наташа Балабанова

Капка

Мънистата, нанизани над мен
от росни капки в клоните зелени,
сияят в сутрешния ден
със бисерни очи засмени.

Да съм прозрачна като тях,
и в капката да се разтворя,
да затрептя сред светлина,
като Звездица сред пороя.

А дъждовете, придошли
с прозрачно було да завият
поляни, храсти и гори
най-живи сокове да пият.

Мария Брайкова

Усмивката на Евридика

С гъх на цъфнала иглика,
в звън на пеещи води
ти се връщаш, Евридика,
по тракийските земи.

С тихи стъпки на кошута
се разхождаш из леса
и погалваш с поглед влюбен
всяко клонче и трева.

А усмивката ти грее
като слънце в утринта
и на лирата Орфеева
даваш устрем и крила.

Много малки Евридики
раждат се от песента
и с мелодии пъстролики
те разнасят радостта.

Дето минат цвят се стеле
и приижда Любовта.
Дето кацнат се разтварят
най-уханните цветя.

Ы

Божанка Атанасова

Време

Часовникът отмерва час след час
и времето през дланите изтича.
Душата вътрешният глас
шепти ми тихичко: “Обичай!”
И всеки миг ми дава сили,
запява с трепет на мечта.
Ах, нека гните волнокрили
чертаят път на Вечността!

ЧУДНИТЕ МОСТОВЕ

през обектива на Димитър Първанов

Трябва да използваме Природата при възпитанието, защото в различните форми, които тя е създала, лежи основна велика мисъл – да изменя настроението на нашия ум, сърце и воля. Ще ви дам едно малко пояснение, за да обръщате внимание на облаците, да се свързвате с тях и да не мислите, че те са мъртви, а да ги считате винаги като живи: някой път на небето се образуват цели планини от облаци, насочени към север или към юг; наблюдавайте тези живи облаци вътре в пространството, размишлявайте защо едни са обърнати към север, а други към юг. Съвременните хора днес са изтощени, изгребнели, защото не излизат да наблюдават небето, а се обръщат само към земята, към това, което самите те са създали – а то е гребнаво.

Учителя

Добринка Златарева

Познанство

Вечер ми звездите светят,
сутрин ме росата чисти
и познавам световете
на Божествените мисли.

Ражда разум Светлината
да достигне и до мен,
сътворява въздуха, водата,
идва вътрешният ген.

И потапя се гушата
в този свят на тайнство.
Ще отключи ли вратата
на Великото познанство?

Андрејана Цонева

Дом от светлина

Направи си дом от Светлина!
Лъчите слънчеви с Любов ще те окрилят,
с постеля - мека, пухкава трева -
тъй както някога бе в райската градина.

Завивките - сияещи звезди -
съня ти кротък с нежност ще опазват.
И твоите сънища ще са добри,
в тях други светове ще опознаваш.

Ще видиш колко хубав е светът.
Не стой във къща, правена от камък!
А дом от Светлина си сътвори
и тиха радост в него ще ухае.

Музикалният океан на живота

Музикално утро

Ясен ДАСКАЛОВ

Всичко в света е музика. Утрото е музикален израз. Утрото е музикален концерт на Природата. Концертите на Природата са сутрин. В утрото всичко в Природата пее, светлината грее, въздухът трепти – музикално трепти. Цветовете са музикален изказ на светлината. Хубаво е човек да излиза преди изгрев и да възприема тази музика, която иде – тя има особени трептения, – защото утрото създава особена, приятна, благоприятна атмосфера за движението на тия музикални вълни в Природата. По този начин и човек става по-възприемчив, по-чувствителен към тези вълни. Той става още по-музикален. И когато изгрее Слънцето, светлината си има и тя свой музикален изказ. Нейните вълни носят чистота, те чистят и облагородяват. Багрите на светлината – нейните краски, различните цветове – всеки трепти с особен тон, – при тях се изисква деликатна чувствителност и нагласа, за да ги усети човек и да ги възприема. Нужно е да има мир в себе си и любов към съответния цвят, за да го привлече към себе си и да го задържи по-дълго време; докато белият цвят по-лесно се възприема и усеща – става гума за слънчевата светлина, видимата слънчева светлина. Значи имаме трептения, които са много фини и нежни и се разпространяват по въздуха, но човек не ги чува с ухото си, а ги възприема чрез тялото си. Има и други вълни на светлината, които са с особен трепет, светлинен – мек, топъл, приятен, благ. Те са още по-интензивни и още по-нежни, деликатни. Те не се разпространяват по въздуха – въздухът е среда, през която преминават, проникват, но средата на тяхното движение е друга – светлинна. Тази светлина се усеща и възприема от душата.

Когато говорим за тези утринни музикални и светлинни вълни, не засягаме въпроса за чисто музикалните звуци и тонове, както ги разбираме от съвременен гледище на музиката. Ние разглеждаме въпроса за тези музикални и светлинни вълни, които се усещат и възприемат с духовните сетива на човека, а не толкова с физическите. Които иска да развие тази сетивност в себе си и да се наслаждава на музиката в Природата, да излиза рано сутрин и да се вслушва в себе си, като наблюдава небето на изток; да слуша в себе си и да възприема – все ще чуе нещо. Това е музиката на Духовния свят – това е подготовка за влизане в музикалния свят. Това е подготовка за развиване на сетивата, за да чуе още по-възвишена музика – музика-

та на Божествения свят, там, където всичко е светлина.

Музикални възприятия

Музиката пристига по пътя на сетивата. Чрез носа въздухът влиза в нас посредством ритъма на дишането и музикално изпълва гробовете ни. Устатата възприема музикално водата и храната. Яденето, както Учителя го нарича, е един музикален процес. Възприятиите чрез ушите, посредством въздуха, звуци и тонове са ония музикални трептения, които познаваме и наричаме музика. Но музиката влиза и чрез очите, във формата на светлинно проявление. Музиката присъства в сетивата и при осезанието – усещането за топло и студено, твърдо и меко, гладко и зрапаво и т. н. Това са ония музикални вълни, трептения, които се предават по нервите и достигат до мозъка, който ги анализира и ни дава представа за предмета, който ги пипаме. Но музика има и в по-фините сетива на човека, в неговите по-висши тела. Тъй както възприема музикално изявения външен свят, по същия музикален начин човек изразява навън своя вътрешен свят. Понеже Бог ни запознава със Себе си по един красив музикален начин, Той говори музикално – чрез въздуха, светлината, материята и т. н. И както Той ни представя в един непреривен музикален процес своята изява, своето проявление, така и човек по същия музикален, ненарушаващ този непреривен процес на Божието изявление начин, трябва да представи себе си пред Бога и пред окръжаващите. От всеки уг на човека се излъчва музика. Неговите сетива, които възприемат Божиите блага по един музикален път, излъчват също по музикален път вътрешното проявление на човека. Очите на човека възприемат светлина, но също и излъчват светлина. Въздухът, който сме възприели, след като ни посети и донесе благата, ние го издишваме. Движенията са форма на изява на тази вътрешна музикалност, която имаме. Устата, говорът, пеенето са качества, следствие на гласа, който ни е даден – възможността да изявяваме, да проявяваме себе си, своите мисли, чувства, желания по пътя на музиката. Този вътрешен процес на музикална изява чрез нашите сетива и удове, който проектираме навън – по този начин ние запознаваме себе си с Бога, с окръжаващите. Значи при първото изявление, когато възприемаме, Бог ни запознава със себе си, а при второто положение,

когато ние излъчваме музика, ние се запознаваме с Бога. Затова се казва: „По делата им ще ги познаете“ – това значи, че в нашето Битие, в нашия живот е заложена една наука, основана на музиката. И който разбира тази наука, той може да чете по тези музикални вълни, които идат чрез въздуха, светлината, той може да чете и да разбира окръжаващите – хората, Природата. В Природата има един непрекъснат музикален процес. И колкото човек е по-музикален, толкова този процес на даване от човека навън е по-непрекъснат. Тази непрекъснатост тече постоянно във вид на музика, която се излъчва във вид на красота – красиви движения, приятен говор, пеене, мил поглед и т. н. Всяко едно смущение, дисхармония прекъсва тази естествена изява на музиката в човека. Прекъсването на съзнанието, за което Учителя говори, е прекъсването именно на този непреривен музикален процес, който ни държи будни и във връзка с това Велико Божествено Съзнание. Даването – законът на даването, разбирането за даването, за правилното даване – е основано точно на този музикален закон. Даването е музика, чрез която текат Божиите блага. За да знае човек как да дава, той трябва да постъпва музикално, да не прекъсва този музикален процес на възприемане и даване. Задръжането на Божествените блага за себе си е прекъсване, нарушаване на тази музика. Заниманията с музика – пеене, свирене, мисълта за пеенето, свиренето – е връзка с този непрекъснат творчески музикален акт в Космоса, който ни държи будни. А будността не е нищо друго освен да живеем в настоящето – в Бога и да се ползваме от благата, които във всеки един момент идат в нас. Това е една възможност за съзнателна връзка с Бога и Природата.

Принципите са музикалното изявление на светлината – Божествения свят. Законите са тяхната музикална проява в духовния свят. Движенията са музикално изявление на законите във физическия свят.

Човек да се радва на днешната светлина, която е излязла от Бога и носи новото. С тази светлина ще видим нещо ново, още по-красиво. Ще разберем нещо още по-добро, ще разберем Божието благословение, Божия подарък, Божия Живот, чрез който ще пораснем още! Всеки ден да се радваме на новата светлина и с нея да работим. Като я възприемаме, тя ще ни донесе Божията радост и веселие!

Паневритмия – музика

Човек засега е една затворена система, едно неизлюпено яйце, което трябва да се отвори, да се излюпи, за да може човекът да разбере, да усети Музикалния Океан на Живота, в който той е поставен от Бога. И всички музикални занимания, окултни музикални упражнения и други такива, които не са свързани пряко с музиката, имат за цел да ни свържат с музикал-

ния свят – света на Живота, който иде от Бога – свят на хармония и красота. Окултните музикални упражнения, музиката на Паневритмията пропукват тази черупка и човек се ражда за този свят – света на Любовта. Те имат това действие именно защото са построени на музикалните закони, които работят в Природата и Космоса. *Човек е построен музикално, като един музикален инструмент по законите на тази Небесна Музика.* И когато той дойде в съприкосновение с тази Божествена музика, тя отключва спящите заложби и душата се пробужда, защото познава родното. И както майката събужда своите деца, така и тази музика събужда душата. Движенията на упражненията, които извършваме, са построени на тези музикални закони и привличат тези музикални вълни на друг план – физическото поле. А словото, текстът трепти и привлича тази светлина на идейно ниво.

Това са трите музикални ключа – начини, с които се отключват пътищата на трите свята: 1. Физическият – чрез движението. 2. Духовният – чрез музиката. 3. Божественият – чрез текста, Словото.

Музикално осъзнатото движение, любовно възприетата музика, музикално преживеният текст отварят път, който ни свързва с Великото, Неизживяното, Безкрайното, Вечното, към Коего се стремим.

Музикалните движения

Човек трябва да се стреми към музикалните движения – движението да бъде музикално осъзнато – да има музика, красота и изящност, естетичност в движението. Понеже тези движения ни свързват със света на светлината, в който формите са изтъкани от светлина. А връзката със света на светлината става посредством музиката – музикалните трептения. *Музиката е Любовният израз на Живота в Природата.* Под живот ние разбираме точно тия музикални трептения. Всичко живо трепти, изпуска музика – музикално трепти. Човек, когато танцува, трябва да танцува с тази идея, че неговото тяло е инструмент, чрез който той се стреми да влезе във връзка с тези музикални вълни в Природата. Те идат отвсякъде – от въздуха, вятъра, камъчетата, растения, светлина, багри и т. н. И когато танцуваме, нашият стремеж е да се свържем с тях, да станем едно – да ги усетим, да разберем, че участваме в тази музика, в този Велик Живот. Усетим ли тези трептения на Живота, любовта на душата ни ще се насочи към светлината, която тези паневритмични движения привличат, а светлината вече очертава пътя, по който нашата душа трябва да се движи – пътя към Бога. Тогава тя става уверена и силна и може да ни води в живота. Тези движения ни свързват със светлината – света на чистите души, пътя, който ни води към Бога. Затова е съществено важно да съзнаем музикалността на всяко дви-

жение – музикалният трепет, с който го извършваме. След като го извършим музикално, тя – музиката на самото движение – ни свързва с природните музикални вълни и тогава се отключва вратата, отварят се прозорците и влиза Божествената Светлина в нашето съзнание. Душата се извисява във висшите светове на Духа. Всяко докосване в тези висши светове е нов приток на вечен живот, на ново разбиране, на израстване, което остава в съзнанието ни вечно и се явява стимул, подтик за новия душевен стремеж по пътя към Бога. Това е правият път, чрез който душата придобива увереност, смелост, път, в който философите отпадат и човек се свързва със Самата Реалност, която Сама му проговаря и го води към Себе си.

Светецата раса

Всички упражнения можем да разгледаме от музикално гледище, чрез трептенията, които излъчва всяко движение на тялото и съответните части, които се движат. Всяко движение е трептение, което ни свързва с определени природни сили и енергии. *Човек трябва да се научи да ги съзнава и усеща, и тогава той ще усеща цялата Природа като музикален организъм, инструмент, на който Божественото свири.* По същия начин всяко упражнение и движение на съответното упражнение става проводник на светлинни лъчи, в които човек се потапя и излъчва. Има разни светлинни лъчи, с които човек ще се свърже като играе, ще се запознае с тях, ще стане едно с тях. По този начин клетките му започват да светят, радиират тези лъчи и тялото му лъчеизпуска, свети. Значи идеята за Бога се въплъщава. Бог се въплъщава в човека и осветява всичко наоколо – това е новата, светецата раса, която ще дойде – Шестата раса. Това е метод, чрез който човек ще превърне тялото си в светлинно – човек ще се превърне в светлина и ще може съзнателно да си служи с методите и законите на светлината.

Бог е светлина, той – човекът – става едно с Бога, едно с Великото начало на Живота, едно с Христа и светлите му ангели. Едно с Великото Бяло Братство.

Когато човек започне да излъчва хармонично музикални вълни, той ще влезе в единство с музиката в Природата и ще я усети. По друг начин казано: когато влезе в хармония с Природата, ще чуе нейния глас, изразен в тези музикални трептения. Тези музикални трептения са нейният език, нейният говор и човек като душа дълбоко в себе си разбира този говор, този език.

Има различни музикални трептения според средата, в която тя – музиката – се разпространява. Една се разпространява във въздушния, друга в светлинния етер. Има музика на твърдите, водните, въздухообразните частици и т. н. Тези музикални частици танцуват под музиката, която се разнася в пространството.

Има една музика, която иде от Великия Център на Живота и тази музика задвижва галактики, звездни системи, слънца и всеки възприема от този Живот във вид на музика, затрептява и го предава на околните, които от своя страна го предават и на по-малките от тях.

Така всичко затрептява и музиката изпълва целия Всемир. Светът е създаден музикално и се развива според тези музикални закони. Колкото едно тяло е по-чисто, толкова е по-добър проводник на трептенията, които възприема. В това отношение телата, които излъчват музиката във вид на светлина, са най-чисти. Те предават музиката по един свършен за нас начин. Интензивността на трептението зависи от степента на еволюция. Колкото по-интензивно е трептението, толкова тялото е с по-висока степен на развитие. Има същества, които могат да си променят, усилват трептенията и ги правят толкова бързи, че в един момент стават невидими – превръщат се в светлина. А светлината като начин на проява е музикален принцип. *Музиката е изявената Любов на Светлината.* А танцът е движението на телата – духовната радост, отзвук на съществата, които я възприемат и изразяват в движения.

Движенията минават през различните състояния на материята – твърдо, течно, въздухообразно и светлинно. Етерът е средата – проводник на музикалните вълни. Въздушният етер провежда звуковите вълни, топлинният етер провежда топлинните вълни, светлинният етер провежда светлината.

Етерът е духът, който дава живот и свобода за проява на своите служители, които пътуват из цялата Вселена. А превозното средство, с което те се движат, са музикалните вълни. По този начин те разнасят Божиите блага по целия Всемир. Всеки един музикален трепет е пулс, излязъл от Космичното сърце на Любовта и донесъл Великото благо на Живота – частица от Вечния живот. В този смисъл идеята, която носи този музикален трепет, е безсмъртна – тя живее вечно. Тези музикални трептения носят ключа към подмладяването и Вечния живот. Който ги приеме в себе си, те внасят идеята за безсмъртието, за вечния живот и изграждат тялото на Вечния живот в него.

Движението е първата стъпка към изучаването на упражненията. Следващата, по-висока стъпка е изучаването на тяхната духовна, вътрешна страна. За да изучи тази духовна страна на упражненията, човек трябва да ги изучава музикално, да ги танцува музикално, да подхожда към тях музикално. След като изучи духовната същност на упражненията, тогава ще изучи още по-високата степен – техния светлинен характер. Така че третата, още по-висока степен е изучаване на света на светлината. А връзката между движението и духовния свят е музиката – музикално-

то проявление на движението. Музиката е светът, който ние в сегашната си степен на развитие можем да разбирате. Чрез музиката ще разберем духовния свят. Заг духовния свят е светът на светлината, а светлината е израз на Разумността.

Значи изучаването на тези упражнения е отдолу нагоре. Проявата е отгоре надолу, а изучаването и развитието в разбирането им е отдолу нагоре – еволюционния принцип. В това отношение изучаването и практикуването им е един дълъг процес – продължаващ с периода на връщането на човечеството към Бога. *Човек ще расте в разбирането си за тях и ще осъзнава дълбочината на тези движения и нескончаемата връзка с Вечността, на която са изявление.* Бъдещето ще разкрие чудесата, които са вложени в нея.

Светлината си има свое проявление в духовния свят – това е музиката. Музиката си има свое проявление на физическия свят – това е движението. Идеята е светлинна форма и понеже тя се намира в измерение, в което съзнанието на човека не е развито, за да проникне дълбоката същина на целокупния живот, в който тя живее, тази идея слиза в по-разбираем свят – музикалния, тя облича тази форма, за да бъде разбрана от човека в сегашната му степен на развитие, а за да бъде отразена и в окръжаващия свят – за да даде плода на зародиша, който носи от идейния свят, тази музика се превръща в движение – движението е плодът на идеята. И в този смисъл всяка идея, вълплетена в Паневритмията, е светлинна форма, облечена в музика и изпълнена с движение.

Музикалност

Бог слуша музикално. Той слуша музикалните работи. Човек трябва да мисли музикално, трябва да чувства музикално, да постъпва музикално, да слуша музикално, да гледа музикално, да се обхожда музикално, да говори музикално. Правата мисъл, правите чувства и правите постъпки носят музикалността на Бога и светлите същества. Пътят, по който те слезат при нас, е музикален. Кои са качествата на музикалността? **1.** Истински музикалният човек люби Бога. **2.** Има правилна обхода към окръжаващите. **3.** И към себе си. Такъв човек има вътрешен усет за ритъм – пулсацията, с която се извършват процесите. А ритъмът, пулсацията се музикалните подтици за постигане на нещата. Те са техният вътрешен импулс. Други качества са мекотата, приятността, лекотата, свободата на извършване на движението, присъствие на съзнанието ни в него. Мекотата е качество на светлината. Мекотата в движенията провежда светлината.

Идеята за Бога е водещото начало във всичко. Когато има тази идея, човек има възможност да се включи в музикалния живот, като изявление на Бога.

Паневритмията

Степените на концентрация в паневритмичните движения са следните: **1.** Мисълта да участва във всяко движение. **2.** Тогава съзнанието се включва, взема участие. **3.** Най-висша проява, плод на първите две стъпки е свобода на проява на душата в тези движения, в различните части на тялото. Тогава душата се проектира в различните части на тялото и чрез тези движения се свързва със силите на Доброгетелите, чрез които тя изработва органите на Духовното тяло на Любовта. Уговете на това тяло, неговите части, по подобие на нашето физическо тяло – ръце, крака, глава – са Доброгетелите, чрез които човешката душа ще влезе да живее в Божествения свят.

Усети ли човек музикалния живот в себе си, живота като музика, значи Любовта е почнала да действа в него. А проявата на душата, нейният стремеж към света на Любовта става по един вътрешен музикален начин, изявен като стремеж към Любовта – към Бога.

И когато на човек му се пее и свири, значи този стремеж на душата към Любовта го има. И човек трябва да се вслуша в нейния глас, тя ще го води към Бога. Когато този музикален живот се е скрил, тогава човек трябва да помогне на своята душа да възвърне този музикален живот в себе си – да пее и свири за Бога.

Музикалният стремеж на душата, проявен в движенията, е път към Любовта. Чрез тези движения душата влиза в света на Любовта и гради своето тяло, за което тя тъгува от вечността, за това, което е имала, когато е била при Бога и което е изгубила. И сега нейният стремеж е да се върне при Него, да си изгради това тяло и да се върне при своя Любим Баща, който означава за нея всичко.

Паневритмията е отражение на макрокосмичния живот във Вселената. Тя е този живот в миниатюр. Тя съдържа в себе си същите процеси, които протичат в Космичния живот. Тя е отражение на космичните принципи. Когато я играем, тези космични принципи, този макрокосмичен живот започва да функционира в нас, защото силите, движещи този живот, работват в нас – ние ставаме едно с него.

Всеки уд, всяка клетка са представители на макрокосмични части от Космичния човек. Танцувайки Паневритмия, всеки уд, всяка наша клетка затрептява с живота, който функционира на макрокосмично ниво и той събужда в нея ония трептения на живот, които се превръщат в нейни движения. Така че на духовен план всеки уд, всяка част от тялото си има свои движения, хармонични с Цялото. Тези движения са самостоятелни и обединени, движени от обща идея и цел – Любовта. Любовта събужда тези висши движения на частите, които постепенно освобождават съзнанието и го разширяват. Те не обичат да ги ограничават, да им се

налагат. Те идат от света на Свободата и засягат душевния живот на човека.

Паневритмията – това е пребиваване в красивия свят на Любовта. Всяко едно упражнение е връзка с определен свят, небесно обиталище, за което Христос говори: „Отец ми има много жилища.“ Всяко упражнение е връзка с това жилище, душевен спомен и завръщане на душата в този свят, от който е излязла. Връщайки се от свят в свят, душата постепенно се облича в грехата на Любовта, чрез елементите, които всеки един от тези светове съдържа.

Възпитанието и самовъзпитанието са музикални задачи. Мисълта, чувствата, движенията се възпитават по музикален начин. Умът е построен да мисли музикално, сърцето е построено да чувства музикално, тялото и то е построено по музикални закони – да постъпва музикално. Правата мисъл, чувство и постъпка са музикални. Те носят музика в себе си.

Паневритмията е женският принцип – Любовта. Тя е съграждащият принцип, проявен във Вселената. Както сме слушали, когато Учителя е дал паневритмичните движения, Той ги е показвал първо на сестри, които после са обучавали останалите. И по-късно заръката Му да се „оправи“ Паневритмията е към сестра Ярмила, защото паневритмичните движения са близки до чистата душевност и чувствителност на девата, девойката, майката, жената. На тях е дадена чувствителността за усета към Любовта. Те по-лесно биха я усетили и биха разбрали как трябва да се танцува. Когато говорим за женския и мъжкия принцип, не трябва да разбираме само формата, а съдържанието, това, което работи като принцип в тая форма. *А танцът е движението, растежа, посока на движение – път.* Принципите са творческото изявление на Бога – те са мъжкия принцип, основата, върху която се проявява съграждащият принцип. Значи синовете, момците, бащите, мъжете носят този принцип в себе си. Докато женският елемент го взема, разбира, съзнава и прилага. И едното без другото не може.

Учителят като проява на Бога – Твореца, дава принципа – основата, върху която се гради. След което съграждащият принцип го претворява в красиви форми и движения и тогава принципът заработва. Когато Учителя дава задачата на сестра Ярмила „да се оправи Паневритмията“, навярно в нея Той вижда проявата на този чувствителен, деликатен, нежен и чист душевен тип на девата, която би могла да я схване с чувствителността си и претвори с богатата си танцувална култура най-близко до образа, към който трябва да се стремим.

Паневритмията е проява на Бога чрез формата на Божествената майка – Любовта. Паневритмията е Божествена проява, изявена чрез чистата душа, носителка на Божията Любов – девата.

Паневритмията е Божествената греха на девата – която слиза отгоре и излива своето благословение чрез Любовта на Бога.

Блажени са любещите, танцуващите с Любов, защото те ще видят Бога.

Необходимостта от това да се занимаваме с музика

Човешката гуша е сродна на девата, а човешкият дух – на синовете Божии. Сродното сродно привлича. Човешката гуша се стреми към чистия живот и познава гласа на девите – нейните сестри. Нейният стремеж е танцът на паневритмичните движения. Тогава тя отива да работи – т. е. да се повдигне, като отива при своите сестри – девите, които слизат да помагат. Работата е стремежът и повдигането нагоре – пътят към свободата. Духът, силата слиза в центъра – музиката е превода на принципа на Духа – Словото, чрез което душата разбира духа и той я води. Значи душата разбира духа музикално. Връзката между творческия и съграждащия принцип е музиката. Как Орфей освобождава своята Евридика (духът освобождава душата) – нали чрез силата на музиката? Значи музиката е мекият принцип на силата. Тя, самата сила, не се губи, но става понятна и разбрана за живота на душата и тогава тя не страда. Ако душата страда, значи музиката я няма. Значи на този принцип, чрез който действа музиката, му е необходимо време и пространство. На душата, за да разбере силата на духа – Словото ѝ трябва време и пространство. И когато по някой път нещата, процесите се съкратяват, душата е изложена на страдания и страда, защото времето и пространството, които са необходими, за да се развие музиката, не са достатъчни и душата не разбира още този език. Тя трябва да укрепне, да приеме Словото на Духа по един нов, музикален начин – музиката на светлината. Понякога, когато процесите в Живота са интензивни и няма достатъчно време, тези процеси, промени ги усещаме като страдания. Затова в днешните времена е толкова важно човек да пее, да свири, да се занимава с музика – макар и любителски, непрофесионално, – за да даде време и пространство в себе си тези процеси, които протичат толкова интензивно, да се развият по един нов, музикален начин – да има време за душата да ги разбере и да не страда поради неразбиране.

Като пее и свири, човек да слави Господа в душата си. Това ще рече човек да подкрепя Господа във Великата Му работа, която Той има да извърши. Подкрепяйки Го, човек работи заедно с Господа – разбира духа и помага на душата. Музикалният подтик на Любовта се предава и повдига останалите. Да предаде някой някому музикалния подтик е велико благословение, което повдига душата и окръжаващите към Бога.

ХИРОН

НАРАНЯВАНЕТО И ВОЛЯТА ЗА ЖИВОТ

От ЛИЗ ГРИЙН

(продължение от миналия брой)

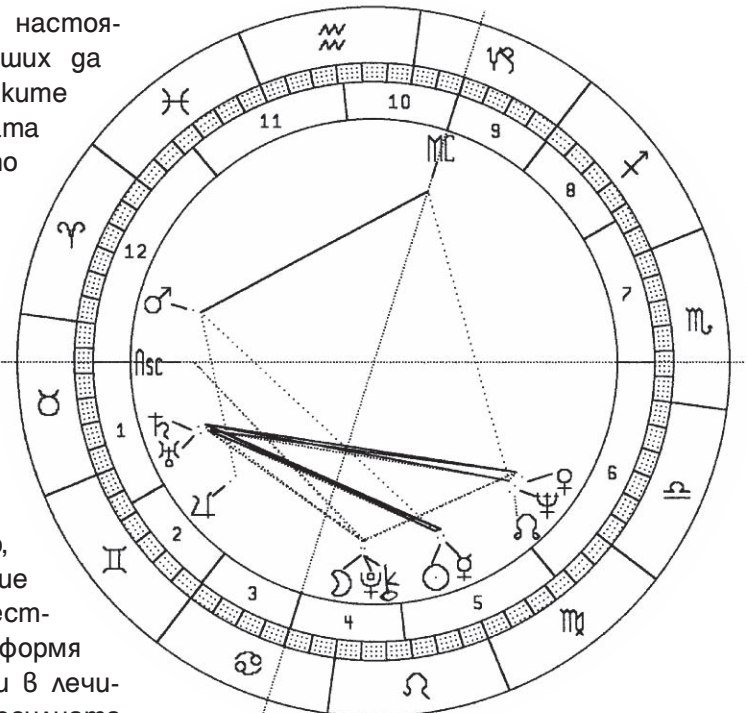
Хирон като жертвено животно: нараненият става нараняващ

В процеса, който представлява Хирон, съществуват много фази, като се започне с неговото нараняване и се завърши с неговата трансформация в смъртен и освобождаването му от страданията. Тези фази обхващат безумната ярост да увредиш другите, оттеглянето с огорчение и самосъжаление, чувството че си жертва, а също и появилото се в крайна сметка желание да разбереш универсалните модели, които се намират отвъд личната болка. При всички тези фази, ако не успеем да се изправим срещу (да се обърнем с лице към) това, което ни се случва и не го разберем, ние можем да зациклим и да проявим някои неатрактивни хиронови черти. В края на краищата Хирон е наранен в своята животинска част, а не е известно животните да имат философско отношение, когато са наранени; тези от тях, които имат сила, са склонни към отведен удар.

Доколкото съответства на настоящата глобална ситуация, аз реших да направя кратък преглед на връзките между Слънцето и Хирон в картата на Слободан Милошевич, който по време на писането на тази статия има съмнителната чест да персонифицира всичко най-отвратително в човешката природа. Не много отдавна Адолф Хитлер имб тази чест и без съмнение в бъдеще ще последват и други, квалифицирани по този начин. Дали Милошевич е истинското зло, както някои твърдят, или е човешко същество, наранено непоносимо и в следствие на това трансформирало се в деструктивна сила? Този въпрос оформя предмета на безкрайните дебати в лечителската професия и задава непосилната

гатанка относно това, дали волята да разрушаваш е част от вътрешно присъщия характер или се дължи на наранено детство, доведено до ужасяващи крайности. Както при всички подобни гатанки, отговорът вероятно се крие в комбинацията от двете. Но, струва ми се, разглеждайки картата в контекста на настоящата ситуация в Югославия, можем да научим страшно много за това, какво се случва, ако не се справим на вътрешно ниво с нараняването на Хирон. Милошевич не показва външно очевидна загуба на воля за живот. Той е несъмнено точно обратното един груб оцеляващ, който ще намери начин да запази позицията си на власт, независимо какво ще струва това на останалите. Другите са тези, които в неговите ръце са загубили не само воля за живот, но и самия живот. Обаче вътрешната картина е по-скоро различна.

В тази карта Хирон не е аспектиран от Слънцето. Но

той е мощен поради съвпада си с Луната и Плутон в Лъв, и всичките те, разположени в IV дом, са в квадрат с Асцендента в Телец. Слънцето е в V дом, в своя знак Лъв и е диспозитор на Хирон. Динамичните взаимоотношения между Слънцето и Хирон в рождената карта не се изразяват чрез директен аспект, а чрез поляризацията на себеизразяващото и себемитологизиращо се Слънце в Лъв в V дом и засенчената, наранена Луна в IV дом. Луната, със своята наследственост за смърт и деструкция не само в непосредственото семейство, но и в древната памет за болка в колективната психика, описва средата, в която Милошевич се е родил. Много сърби са закърмени с вековен гняв към мюсюлманския свят заради заробването на тяхната земя от отоманските турци през 13-ти век. Мюсюлманската албанска общност бива възприемана единствено като продължение на това древно насилие. Луната в IV дом чувства подобни неща персонално, хората са закърмени с тези архаични спомени още с майчиното мляко. Тук е уместно да споменем и подтисничеството на Титовия комунистически режим, с неговото отхвърляне на лъвската индивидуалност. Разбира се, самият Милошевич е комунист и единственият отдушник за един двоен Лъв с подобен политически "гневен рег" е властта. Обаче въпреки че властта може да задоволи слънчевия импулс за творчество, тя не може да излекува наранената Луна в Лъв, копнееща да бъде специална и обичана. Този индивид, който няма вода в рождената карта, съчетано със суровата вътрешна дисциплина на съвпада на Сатурн с Уран в квадрат с Луната и Меркурий, не изглежда да разпознава и съзнава източника на своето страдание, защото всяка емоция и специално тази на уязвената жертва, е плашеща. Човек може да не оцелее, ако се отгаде на чувствата. Човек може да оцелее, ако се бори. Слънцето е в тригон с Марс в своя знак Овен и в XII дом, който сам по себе си е канал за една колективна прародителска мечта за героизъм. Енергията на съвпада на Плутон и Хирон, която наранява Луната, е забелязана да действа навън, към един уязвим народ, на който се гледа като на силен враг.

Както винаги, когато човек проектира част от себе си навън, и Милошевич живее в огледален свят. Като анализираме мотивите на този индивид, можем да научим много и за самите себе си. Разбира се, лесно е да кажем: "Естествено, той се държи така, понеже има едн-какви си аспекти..." Това е игра, която всички астролози играят, особено когато тя ни позволява да почувстваме превъзходство. Обаче съвпадът в IV дом на картата на Милошевич говори не за неизбежно поведение, а за дълбокото нараняване на прародителите, пренесено и прокарано през непосредственото му семейство. Двамата родители на Милошевич са извършвали самоубийство факт, който без съмнение показва ролята на тъмната страна на този аспект. Този човек е конфронтан с смъртта и пълното изоставяне още в ранните години на своя живот, и оцеляването му като че ли не може да бъде гарантирано. Съвпадът на Плутон с Хирон е също показател и за поколението, както и съвпадът на Сатурн с Уран и двата са наблюдавани и отразяват хаоса и ужаса по време на Втората световна война. Децата, родени с тези два съвпада, знаят добре, до мозъка на костите си, че животът не е сигурен и че невинността и доброто не са гарантирани при оцеляването. Това се отнася и за родените при относително "сигурни" условия, далеч от арената на военни действия. Вън от сатурновата кожа на индивидуализма, колективната психика осигурява възможността всички ние да участваме и въплъщаваме на някакво ниво времето, в което сме родени. Така, без всякакво съмнение, Милошевич е един дълбоко, свирепо може би, безвъзвратно наранен мъж. Това, че той винаги е имал избор какво да прави с това нараняване, също е без всякакво съмнение, а всички ние знаем какво той избра. Огромната сила на тази вътрешна рана е пропорционална на нараняването, което той причини на хиляди невинни хора. Болката на Хирон е възпламенена от Плутоновата свирепа битка за оцеляване, което може да се постигне само чрез смъртта на хора, които, по едно дълбоко убеждение, са считани за виновни и за разрушители само това мо-

же да осигури собственото му оцеляване. Набяваме се, че читателите на тази статия няма да бъдат повлияни да поемат по неговия път. Лесно е да презираш и дори да мразиш. Може би ние в по-голяма степен приличаме на него, отколкото си мислим в някои гребни неща, които считаме за маловажни, ние разкриваме болезнената битка, която изживяваме, когато се изправим с лице, честно, срещу нашите собствени рани и е добре по-скоро да ги понасяме, вместо да намерим някой друг, спрямо който чувстваме превъзходство и от чието страдание тайно да изпитваме наслада.

Борба и синтез

Психоаналитикът Майкъл Балинт е писал, че в основата на всяко заболяване, физическо и психическо, има едно фундаментално нараняване една битка или вътрешен конфликт, който изглежда непреодолим и който може да натрупа огорчение и гняв, а също и загуба на воля за живот. И ако това твърдение не предполага индивидуална вина, то според съществуващото мнение се предполага, че ако конфликтът бъде осъзнат, има добър шанс много физически и психологически заболявания да бъдат променени или посрещнати по един по-позитивен начин.

Ако Хирон работи срещу или смазва Слънцето, резултатът може да бъде депресия, загуба на увереност и чувство за постоянна повреда или нараняване. Някои стават циници, подобно на Гьотевия Мефистофел, който казва: "Аз съм духът на отрицанието." Човек очаква провал и по-неже го очаква, може и да го получи. Чувството, че си жертва или "жертвен агнец", може да бъде много силно; възможно е човек да проектира собствените си рани върху другите, превръщайки ги в жертви. Ако не успеем да осъзнаем и признаем това вътрешно чувство на огорчение и нараненост, ние можем да станем арогантни и да се наслаждаваме на нашите огромни духовни постижения, гледайки отвисоко онези, които считаме за по-малко еволюирали от нас. Можем да станем и нетолерантни и дори жестоки към онези,

които ни напомнят, че сме наранени. По този начин раната загнява в тъмнината.

Все пак в гръко-римското изображение Хирон носи божественото дете на гърба си и това говори, че тези два противоположни символа могат да работят заедно. В мита Хирон е учител на деца той е същество, на което е "гадено" да се грижи и да обучава принца, който ще стане цар. Това е един богат и пълен с надежда образ за ролята, която неизлекуваните рани могат да играят във възпитанието на индивида, в който сме в процес да се превърнем. Ние можем да открием спокойствие и мъдрост, които изникват от търпението пред лицето на нещо, което не можем да променим. Също така можем да развием твърдост и издържливост на характера и да изгубим сантименталността, която ни прави големи идеалисти и напълно неефективни в осъществяването на своите мечти. Също така ние можем да съзрем по-големите и дълбоки модели бавната и болезнена еволюция на колективното, от което сме част и с което споделяме отговорността. Колективните нещастия и грешки не са "тяхна" грешка бъркотията принадлежи на всички нас. Ние може да хулим Милошевич, при това с право, и в същото време да се отнасяме с презрение към всички расови, религиозни или социални малцинства и лукаво да затрудняваме живота на онези хора, които ни напомнят за нашите собствени несъвършенства. Аз познавам някои кресливи, политически коректни хора, които когато се оттеглят зад заключените врати на собствените си домове, се превръщат в малки Аголфовци и Слободановци по отношение на своите партньори и деца. Може би е разумно да помним, че колективите избират своите лидери и когато тези малки части от осакатената жертва вътре във всеки от нас се обединят, тогава сме склонни да поставим на власт един индивид, който да изпълнява волята и на нараняващия, и на наранявания във всеки един от нас. Преди да определим източника на всички сегашни злини чрез фигури като Милошевич, би трябвало добре да се огледаме в огледалото.

Меланхолията, която Хирон може да генерира, ако е стоплена от светлината на Слънцето, може да ни доведе до дълбок размисъл и чувства, и да задвижи у нас решимост да допринесем нещо за благото на другите. Ние можем да открием и друг вид състрадание – не само към онези, които са наранени по същия начин като нас, но и към други, защото всички ние сме човешки същества. Ако някой човек е изгубил едното си око, лесно е да изпитва съчувствие към подобните на него или да мрази щастливците с две очи. Слънцето работи с Хирон за натрупване на великодушие и за приемане на идеята, че всички ние сме човешки същества, страдащи просто защото сме самотни и смъртни, и че една рана не е по-специална и особена, за да заслужава по-специално състрадание. Онези, които шумно декларираха състрадание към косовските албанци, може и да са същите, които изпитват твърде малко състрадание към своите черни, гейове, евреи или пакистанци в съседство, или които са готови да ритнат кучето, само за да се освободят от стреса. Слънцето, работещо заедно с Хирон, прекъсва подобно лицемерие и го превръща в споделена същност на скритото вътре в нас човешко сърце. И най-важното е, че Слънцето, работещо с Хирон, може да активира волята за живот – не само на едно егоистично ниво, а на нивото на чувство за индивидуално предназначение, комбинирано с чувство на емпатия към бавната и болезнена борба за светлината, която съществува във всяко живо нещо.

Слънце и Хирон в директен аспект

Хората, които имат Слънце в директен аспект с Хирон, могат да знаят на едно дълбоко ниво как несправедливостта на живота може да увреди духа на човека и са способни да посрещнат предизвикателството на тази планетна комбинация и да посветят своята значителна сила за превръщането на света в по-добро място за живеене, отколкото е бил преди те да влязат в него. Съществуват много примери за “знаменити” личности с аспект между Слънце и Хирон, което илюстрира споменатата идея; всяко резюме на рождени карти като тези на Таегер

Internationales Horoskope Lexikon си заслужава да бъде прочетено. Но вместо да се спирам подробно на знаменитостите, аз бих желала накратко да коментирам двама мои клиенти – и двамата имат Слънце в съвпад с Хирон, което е пример за много особена болка при този аспект. Единият от тях дава пример за творческа решителност, която също е възможна.

Първият случай: жена със съвпад на Слънце с Хирон в Козирог в IX дом, е изживяла най-напред нараняване в религиозната сфера (което може да се очаква при това разположение), бидейки родена в ортодоксално еврейско семейство, много от чиито членове са загинали по време на холокоста. Тя е наследила едно дълбоко огорчение и недоверие към хората и живота, основаващи се само отчасти на собствения ѝ опит, наследила е също убеждението, че е жертва в един враждебен свят. Това нараняване обхваща и преобладаващото сред ортодоксалните евреи разбиране за подчиненото положение на жената, изразено в релгиозната табута относно тялото. Несправедливостта на живота бе образувала у нея една дълбока отрова и цинизъм, както и непреклонна убеденост, че самата тя нищо не означава. В резултат жената бе превърнала себе си в жертва чрез ядене и редица деструктивни взаимоотношения. Идентифицирането с “жертвен агнец”, подтисничеството от страна на един жесток вътрешен насилник и чувството за дефектно и ужасно тяло бяха нещата, които тя отработваше с психотерапевт в продължение на няколко години и от време на време се обръщаше към мен за астрологична консултация. Отне много време, преди тя да може да се пребори с хироновото нараняване и да постигне самоуважението и самолюбието на Слънцето. Все пак, придържайки се към убеждението, че си жертва, това понякога може да бъде начин да се чувстваш специален. Това е безгласният израз на едно тайно, непризнавано и неосъзнавано Слънце, което, ако се изразява по един по-честен начин, може не само да осигури оздравяване на раните, но и да натрупа едно дълбоко разбиране относно заслепението и болката на един колектив, който се

обръща срещу друг такъв, само за да облекчи собствена си нараненост. Тази жена бе изминала дълъг път и нейната присъща твърдост, упоритост и липса на сантименталност се бяха превърнали в нейните най-големи ресурси; също така тя бе станала човек с голяма сила и бе започнала да предлага помощта си на други страдащи от разстройство в храненето, подобно на това, от което самата тя страдеше.

Вторият пример е един провалил се писател, един мъж, който през целия си живот бе мечтал да публикува романи и който неизменно "си прострелваше ходилото", създавайки непубликуеми неща. Той има Слънце в съвпаг с Хирон в Лъв в V дом. Неговият стил на писане беше много хубав и той нямаше блокаж при изразяване на своята гарба, но винаги произведенията му бяха твърде дълги, твърде къси, твърде плътни или твърде неразбираеми, или темите, които избираше, бяха някак си политически некоректни и нападателни според някои издатели. Заг тези провали във външния свят лежи самосаботажът, а зад него дълбокото убеждение, че той няма стойност, че е глупав и неразбираем и че дори да публикува нещо, то ще бъде осмяно, критикувано или отхвърлено като незначително. До момента той не беше способен да използва усета, интуицията, които картата може да предложи и не беше разбрал напълно истинската природа на своята рана. Божественото дете вътре в него е наранено в ранните години от социалното и образователно обкръжение, което схваща неговото диво въображение като заплаха, а неговата силна самовъзлюбеност и себеизразителност като себичност. Неговите родители, доколкото можат да разбера, не могат да не бъдат отчасти виновни всички родители грешат по един или друг начин, но те не са били нито по-лоши, нито по-добри от останалите. Обаче образователната система, в която е бил възпитаван, е дала най-доброто от себе си, за да превърне божественото дете вътре в него в един социално приемлив автомат. Много хора преживяват подобен натиск и фрустрация. Хората със Слънце и Хирон в Лъв могат да бъдат особено чувствителни към това, а и по-го-

тови за нараняване от тесногърдието и страха от оригиналното, така често срещани в образователните институции. Тези институции могат несъзнателно да разрушат и най-творческия дух, въпреки че претендират, че го окуражават. Животът, както знае Хирон, може да бъде много нечестен.

Аспектите между Слънцето и Хирон не гарантират еднозначно разрешение. Много индивиди не могат да намерят своя път. Все пак, въпреки дълбокото предизвикателство, тези аспекти могат да придат на човека едно специално чувство за това как да пренесе нараняването към съзнанието и как да научи и другите на такова осъзнаване. Трудните аспекти между двете планети без съмнение са помогнали на Юнг в работата му върху формулиране психологията на колективното, а може би също и на Дейн Ръдиар да превърне астрологията в личностно ориентирана и по-скоро в пособие за просвещение и развиване на интуитивно разбиране, отколкото в прогностична. Без съмнение тези двама мъже са страдали, и двамата са показвали неприятните страни на наранения кентавър и аз не бих желала да бъда омъжена за някой от тях. Обаче те са превърнали своята болка в творческа енергия и са носители на митичната Хиронова гарба да обучава и лекува. Как са постигнали те това? Как ние допускаме да се превърнем в един мини-Милошевич, вместо да изберем пътя, който подкрепя волята за живот?

Как га уснеем

Домът и знакът, в които е разположен Хирон, ни говорят до голяма степен за това къде и как животът ни наранява. Това е мястото, където без значение колко трудно търсим да намерим, за да обвиним, един специфичен обект; евентуално откриваме, че е виновна "пропастта" между идеалното и реалното, както и неизбежните дефекти в човешката природа. Ние можем да се оплакваме, да ругаем живота, но ако не затънем в корозиращото огорчение, което може да ни изкриви и разболее, ние можем да се придвижим отвъд Хироновата ярост, към търсене на разби-

ране. Разбирането е, което ни отвеща от въд това да се идентифицираме като жертви и от въд съпровождачото го желание самите ние да играем ролята на "жертвен агнец". Разбирането може да изисква от нас да се освободим от морални и духовни предубеждения и да намерим една по-широка основа за поглед върху живота. Може би е необходимо да се откажем от идеята, че добрите хора винаги яздят бял кон, а лошите винаги черен и може би трябва да приемем факта, че понякога много добри, свестни хора, страгат несправедливо, а гаднярите си уреждат богат, приятен, удобен и пълен с удоволствия живот. Хирон и Уолт Дисни не създават добри колеги.

Как да открием истинското разбиране? Как да се научим великодушно да прощаваме и да бъдем толерантни, без да бъдем саможоволни от чувството за превъзходство, което прикрива дълбока и неосъзната злоба и ярост? В тази задача Хирон се нуждае от Слънцето. Слънцето има силата да утвърди, че индивидът е специален и способен да обича, и това му позволява да противодейства на отровата на самосъжалението. Домът и знакът, в които е разположено Слънцето в рождената карта, отразяват какви се нуждаем да станем, ако искаме да се чувстваме наистина живи. Ако Слънцето е в Овен и в V дом и ние сме заети с това да бъдем саможертвени и посветили живота си на другите, тогава някъде нещо не работи и дълбоката нелоялност към самите нас може да провокира по-скоро Хироновото огорчение, вместо неговото разбиране. Ако Слънцето е в Стрелец в I дом и ние сме заети да се преструваме, че не искаме да бъдем забелязани от никого, тогава някъде нещо не се получава. Ако Слънцето е в X дом и в Телец и ние твърдим, че не се интересуваме от материална сигурност и публично признаване на нашите таланти, тогава някъде нещо не се получава. Ако Слънцето е в XII дом и в Рак и ние се преструваме, че не вярваме в мистичното и в невидимите светове, тогава някъде нещо не се получава. Вярвам, че ние трябва да се запитаме: Свети ли Слънцето в моя живот? Аз самият себе си ли

съм? Страх ли ме е от самотата и от това да се правя на нещо, което не съм? По същия начин ние трябва да се изправим пред Хирон и да се запитаме: Каква е природата, естеството на моята рана? Как животът ме е наранявал и кого тайно обвинявам за това? Какво бих могъл да направя, за да компенсирам, да отрека, да се отдам на нея или да проектирам тази рана? Мога ли да изпитвам състрадание към себе си или само гняв и самосъжаление? Къде се чувствам жертва и дали се опитвам да лекувам или да разрушавам другите, за да убедя себе си, че не съм наранен? Къде аз саботирам и дори разрушавам себе си, вследствие на огорчението?

За да работят заедно Слънцето и Хирон, ние трябва да сме осъзнати и за двете планети. Съществува дълбока и мистериозна връзка между тях, която, ако работи за нас, а не против нас, може да мобилизира жизнената сила не само за нашето себеизразяване, но и за колектива, от който сме част. Хироновото отчуждение и нараненост предпазват Слънцето от това да стане арогантно и нечувствително, а Слънчевата топлина и радост предпазват Хирон от отчаянието. Както е с всички фактори в картата, степенята, до която тези измерения на нашите души дават най-доброто от себе си, зависи от това доколко сме съзнателни за техните реалности вътре в нас. Това не е лекарство за живота. Той все още ще ни наранява по един или друг начин и Хироновите рани, въпреки че може да склучим мир с тях, неизбежно ще ограбват нас и нашата невинност. Волята за живот не е мобилизирана от вярата, че животът е розов, че всички ние се нуждаем от любов, че по някакъв начин ще бъдем наградени, ако сме добри. Ние се нуждаем от реализъм също толкова, колкото и от вяра и визия, ако искаме да постигнем чувството, че сме направили най-доброто с дара на живота, който ни е даден, макар и преходен.

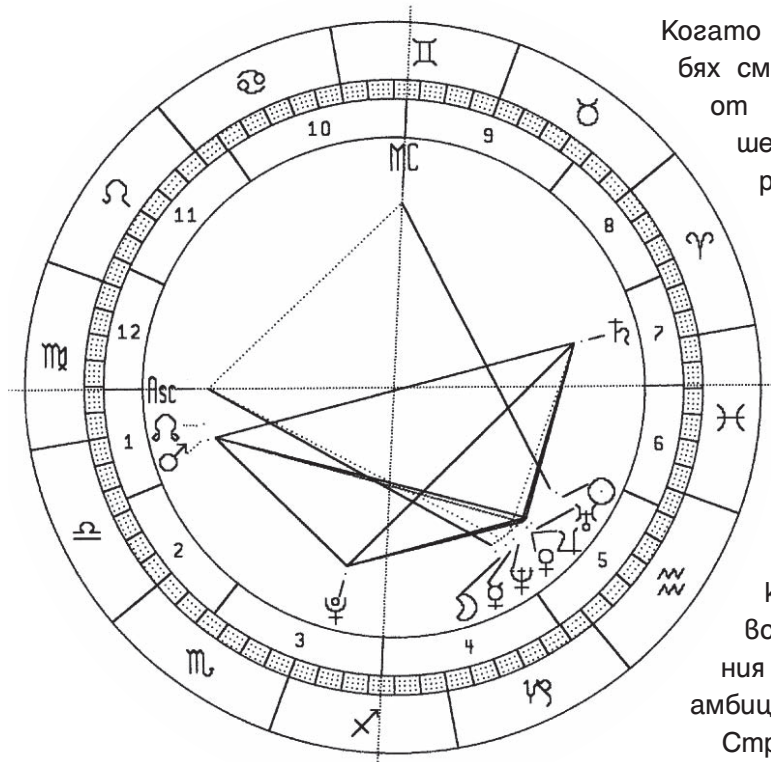
*Превод от английски:
Магдалина Авгарска*

Индигови деца

Индигови деца е термин, наложил се в последните десетилетия, за да обозначи деца с характерни психологични и духовни качества. Добил е широка известност след появата на книгата на Лиъ Карол и нейния съпруг “*Indigo children: new kids have arrived*” (“*Индигови деца; пристигнаха нов вид деца*”).

Употребен е за пръв път от американската ясновидка Нанси Ан Тапе, която класифицира хората според цветовете на аурата им. Според нея при тези деца преобладава индигово-виолетовият цвят нещо характерно за зрели хора с духовни практики или житейка мъдрост загърба си, но съвсем необичайно за детската аура. Нанси Ан Тапе твърди, че при близо 95% от децата, родени в последните 10 години, се наблюдава този феномен. Той става все по-очевиден напоследък. Наистина все повече деца, родени в последните две десетилетия, проявяват от най-ранно детство необичайни качества и подчертана независимост. Много от тях са определяни като деца с “труден характер” отказват да се подчиняват на родителски и училищен контрол, проявяват упорито свободолюбие и имат определено мнение по всички въпроси, както и решимостта да го отстояват независимо дали са на 3 или на 13 години. Към психологическата им характеристика понякога се добавят и два синдрома, които направиха много от тези деца обект на внимание от страна на психолози, психиатри, невропатолози. Те бяха класифицирани като деца с хипердинамично разстройство и с невъзможност за концентрация на вниманието. С други думи неподдаващи се на обучение деца. Всъщност те не се поддават на обучение по старите модели и на авторитарно възпитание.

Междувременно тези деца биват “лекувани” с Риталин медикамент, който повлиява мозъчните функции и “успокоява” неконвенционалното им поведение. Според английската лечителка Дорийн Въртю “тези надарени деца просто предпочитат да учат по начини, различаващи се от конвенционалния образователен модел.” Около 21 000 деца само в Англия са на “лечение” с Риталин. Но, както казва Дорийн Въртю, “тези деца не са с разстройство, разстроен е светът, към който те се мъчат да се приспособят.” Тя счита, че това са деца, които не са загубили връзката си с Висшите измерения, което затруднява живота им в нашето. След няколкото статии, показващи, че лекарството Риталин съвсем не е безопасно, че приемането му може да доведе до поява на зависимости, се надига все по-широк обществен протест против употребата му. Риталин донякъде прави децата, които го приемат, по-покорни, но същевременно води до загубване на фината им сетивност и необичайната им чувствителност казват специалисти, занимаващи се с “индиговия феномен.” Те намират, че “индиговите” деца имат нещо като възраден индикатор за фалша, лъжата, насилието и са свръхчувствителни към тези прояви. Загачата им е да променят това общество, а не да се пригаждат към него. Това са децата-революционери, които проправят пътя на новото. Независимо че терминът *индигови деца*, употребяван в езотеричната литература и алтернативните медицински практики не се приема от науката, психолозите не могат да подминат факта, че новите поколения изискват нов възпитателен и образователен подход. Авторитарното възпитание е абсолютно неприложимо. Децата още в ранна възраст показват изпреварващо интелектуално

развитие и старите таблици за норми и критерии в различните възрастови периоди вече не са актуални. Но компютърните игри и телевизията само могат да разстроят този ускорено развиващ се интелект, съчетан с емоционалната незрялост и ранимост, характерни за детската възраст. Все повече сериозни учени, работещи на предния фронт на науката, сигнализират, че тези необикновено интелигентни, но необуздани деца са ново стъпало в еволюционното развитие на човечеството. Те не се нуждаят от Риталин, а от специални грижи, специално обучение и внимание. Една българска книга на тази тема, която препоръчваме на вашето внимание, е “Неразбраните деца” на Валентина Антонова, изд. Варна, 2005.

Нека се върнем към езотеричната литература и по-точно към изводите на специалисти в алтернативни практики, които са събрали солидни доказателства за съществуването на “различни” деца. Мери Инглиш, популярна английска астроложка и лечителка, казва следното: “В моята хомеопатична практика аз забелязах множество сензитивни, интуитивни деца.

Когато разгледах рождените им карти, бях смаяна от факта, че при повечето от тях планетите са струпани в шест от дванадесетте дома на хороскопа. Този модел подсказва интензивна индивидуалност с определени дарби. След това чух за “индиговите” деца и помолех родители, които считаха, че техните деца спадат към този вид, да ми изпратят рождените им данни. За да бъде сигурна, събрах сто рождени карти и намерих в 94% от тях следното струпване на планети. Вглеждайки се по-внимателно, видях, че всички те бяха родени с медуумичния Нептун и свободолюбивия Уран в амбициозния земен знак Козирог.”

Струпването на планети може да бъде в друг квадрант на хороскопа, но във всеки случай, ако детето ви показва независимост, сензитивност и неконвенционално поведение и намерите в хороскопа му струпване на повечето планети в съседни знаци, вероятно в семейството ви се развива една от душите, призвани да променят света, изявяващи “индиговия феномен”. “Някои “индигови” деца са се появили преди около 30 години, но масово са започнали да “слизат” в края на 70-те и особено през последните 20 години”, казва Мери Инглиш.

Дорийн Въртлю твърди, че след 1995 г. е ударил гонгът за слизане на нова плеяда души, които проявяват феномена *кристални деца* наречени така поради това, че аурата им опалисцира с всички цветове. Те следват стъпките на “индиговите” деца, като тях са свръхсензитивни, но са по-състрадателни и меки, не създават проблеми в семействата си. Те ще продължават да тласкат напред промените, започнати от “индиговите” им предшественици. Ако последните са “воините”, “бунтарите”, които трябва да си проправят с мачете път през социалната джунгла, “кристалните” деца носят със себе си хармония и мир. За тях Дорийн

Въртю казва: “Първото, което човек забелязва у “кристалните” деца са очите им огромни, проникващи и мъдри не за възрастта им. Техните очи те привличат и хипнотизират, докато разбереш, че детето вижда директно в душата ти. Те изглеждат щастливи, забавни и прощаващи. Това поколение от нови световни служители сега е на възраст 0 до 7 години и не прилича на никое от досегашните поколения.”

В книгите за “индиговите” деца ще намерите изброени някои от характерните им черти, които могат да ориентират родителите и възпитателите:

Имат силно изразено чувство за собствено достойнство;

Имат усещането, че “заслужават да са тук”;

Често “поставят родителите си на мястото им”;

Имат проблеми с дисциплината и авторитетите;

Отказват да изпълняват заповеди и наставления;

Не могат да се подчиняват на реда, например да стоят в строй;

Често намират по-добри начини да правят нещата;

Не реагират на дисциплината “на вината”, като: “Ще кажа на баща ти като се върне какво си направил.”;

Чувстват се подтиснати, когато наоколо няма други като тях. Тогава се самоизолират и могат да проявяват антисоциално поведение, имат чувството, че никой не ги разбира;

Училището може да бъде много тежко социално преживяване за тях;

Творчески личности са, често имат дарба или талант, много са интелигентни;

Очите им са пронизателни не за възрастта им;

Често имат необичайни психични способности;

Често биват диагностицирани като “синдром на затруднена концентрация на вниманието” или като “хипердинамичен синдром”, но когато имат интерес, могат да се фокусират;

Често проявяват силно изразена емпатия;

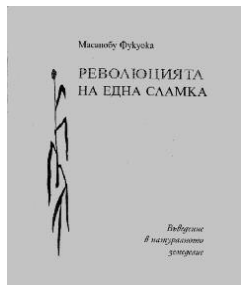
Имат нужда от поддръжка, за да разберат себе си;

Те са тук, за да променят света

Подготвила по материали от чуждестранния печат и от Интернет:

Д-р Светла БАЛТОВА

РЕВОЛЮЦИЯТА НА ЕДНА СЛАМКА. Въведение в натуралното земеделие, Масанобу Фукуока, Пловдив, 2006 г., приложение към сп. „Житно зърно“, 111 стр., цена 1,99 лв.

Можем да имаме чудесни добиви без оран, торене, без хербициди, с минимален труд! Масанобу Фукуока е микробиолог, специалист по фитопатология. В продължение на 30 години в своята ферма той изработва метод за натурално земеделие, наречен от него метод на „нищо-не-правене“.

Състои се в минимална намеса в живота на растителните и животинските съобщества, обитаващи нивите, и се основава на дълбоко познаване и уважение към този живот. Авторът показва, че агресивното земеделие, унищожавашо почвеното плодородие, е следствие на нездравите човешки желания. Очистването и оздравяването на земята, на страната и на човешкия дух са страни от един и същи процес; той предлага начин на живот и метод на земеделие, които могат да подпомогнат този процес и да предизвикат преобразяване на света.

Да, учудващо е – земеделие без обработка. Като агроном и аз бях изненадан. Как се запознах с идеята? През май 2005 г. посетих в Италия моите приятели Роби и Кристина. Кристина беше запретила ръкави и грижливо оформяше лехи в своята биологична градина. Ентузиазмът, с който говореше за методите на Масанобу Фукуока докато ни показваше единия край на градината, където беше приложила неговия тип земеделие, ме зарази. Когато се върнах в България, се разрових в „мрежата“ и намерих сайтове, посветени на него, на всякакви езици, но на български – нищо. Прочетох руския превод на книгата му. Грабна ме. В този метод видях отразени както примери от миналото и настоящето, така и моите лични наблюдения върху природата и опита ми в земеделието, макар и неголям. Спретнах набързо няколко експеримента. Получиха се удивително добри резултати. Това ме накара да се зема с превода на книгата. Поздравявам всички вас, които ще пожелаете да почерпите информация и мъдрост от опита на Масанобу Фукуока и желая успех на онези, които ще започнат да го прилагат.

Иван Попов, преводач на книгата

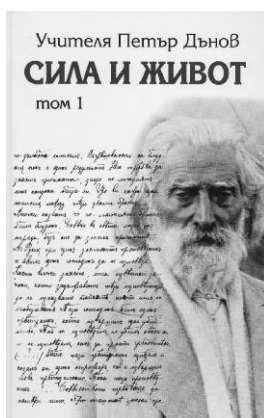
ВЕЛИКАТА МАЙКА, Учителя, изд. Бяло Братство, С., 2006 г., 517 стр., цена 12 лв.

Книгата представлява четвърто (люксово) издание на цикъл от 36 беседи, изнесени от Учителя пред духовна група от сестри в периода между 1917 и 1932 г. Известни като „Беседи пред сестрите“ и предназначени за този особен кръг слушатели, те се открояват като отделно течение в Словото на Учителя.

Съдържащите се в тях наставления, упътвания и методи за духовна практика ги определят като специфичен лекционен курс на езотерична школа, въпреки че Учителя е започнал да ги изнася 5 години преди да открие Школата.

СИЛА И ЖИВОТ, Учителя, т. I, изд. Захарий Стоянов, изд. Бяло Братство, С. 2006 г., 559 стр., цена 12 лв.

Това е първата книга от сегментомна поредица – съвместна публикация на двете издателства, – съдържаща неделни беседи на Учителя. В нея за първи път се представя пълна хронология на този вид негови беседи, изнасяни в периода 1914–1924 г.

По-голямата част от съдържанието на сборника представляват беседите, включени в първите 6 серии „Сила и живот“, които започват да излизат в 1915 г. В тях, по думите на Учителя, са изложени основните принципи на неговото учение, което той нарича Новото учение на Всемирното Бяло Братство.

КРАЛИЦАТА

Това се случило отдавна, много, много отдавна, когато времето още не си било свило гнездо по тези места.

В едно царство-господарство, далече някъде, може би накрай света, живеела Кралица в своя замък. Тя била красива и властна. А дългата ѝ кралска мантия се дуплела и шумяла, шепнели хиляди гласове в нея и проблясвали огньовете. Възхищение и преклонение изпитвал всеки, който я видел.

В най-вътрешната част на замъка живеел Кралят, но той рядко се занимавал с дворцовите работи и поданиците му едва го познавали. Защото високо в централната кула на замъка имало огромна библиотека, където на най-горния рафт от векове се пазела свещената „Книга на тайните“. Охранявали я кодови системи, гениални защити – тайни и непоницаеми, сигурни и непостижими. Но в самата книга била скрита особена загадка – буквите ѝ полека-лека избледнявали, ако Кралят не откриел и не запишел нови тайни – живи, силни, трайни. Имало и още нещо, по-странно – новото трябвало да бъде записано с кръвта на Краля. Той ясно съзнавал, че затова е роден и приемал отредения му труден жребий. Не се знаело кой освен Краля можел да чете тази книга, но едно било сигурно – никои невеж и неподготвен простосмъртен не бивало да докосва „Книгата на тайните“.

Кралицата спокойно приемала всичко това. Но веднъж, незнайно защо, на нея ѝ хрумнало, че Кралят, в своята голяма заетост и благородна доверчивост, случайно може да допусне невежи очи да надникнат в книгата. Тогава решила, че тя трябва да предотврати тази опасност. Отначало заповядала на стражите много да внимават, след това включила в охраната слугите, после придворните, а накрая

и тя самата започнала непрекъснато да обикаля, да проверява всички стаи, входове, мазета, коридори... Нямамо кътче, в което нейното зорко око да не надникне. Това непрекъснато бдение толкова изнервило Кралицата, че тя започнала да подозира всички. Навсякъде виждала заговори, клопки, опасности. Първо обвинила в предателство началника на нощната стража, после – готвача, след това – прислугата, министъра на отбраната и тримата си съветници. Положението в двореца ставало нетърпимо. Доноси, интриги, клевети, завист и жестокост изпълнили от най-потайните кътчета. Страх сковал всичко. Даже птиците в градината престанали да пеят, дърветата прибрали плодовете си, цветята клюмнали, изворите пресъхнали.

Един ден под прозореца на двореца се чула песен. Някаква странница минавала и пеела:

*Сърцето ми е топло,
Душата ми е свежа.
Умът ми свети светло,
Духът ми крепък е и волен.*

*Това му трябва на човек,
за да е щастлив доволен. (2)*

*По пътя си пътувам,
все някъде ще пренощувам.
Богатството ми вътре в мен е,
а мандолинката – в торбата.*

*Това му трябва на човек,
за да е щастлив доволен. (2)*

Чула Кралицата песента и заповядала веднага да ѝ доведат скитницата. Взлязла странницата в тронната зала. Заедно с нея нахлули в двореца светлината на утрото, дъхът на полето и песента на пти-

„Jitno Zrno“ 2/2005
 (“Grain of Wheat”)
 An re-establishment
 of the Journal „Jitno Zrno“, founded
 by disciples and followers of the
 Master Peter Deunov, published
 from 1924 to 1944

Edited by
 Georgy Stoitshev
 Maria Kissova
 Dr. Svetla Baltova
 Tatjana Jordanova
 Jivko Stoilov

address: „Jitno Zerno“
 Sofroni Vrachanski str. 5A
 Plovdiv 4000
 Bulgaria

e-mail:
jitnozerno@abv.bg
 tel.: ++359 32/665 080

ISSN 0861-427X

THE LIVING WORD	
The intelligent heart – <i>Beinsa Duno</i>	3
The meaning of the prayer in the night hours – <i>Beinsa Duno</i>	5
Three unknown letters of The Master	6
New documents of the life of the Master - <i>Liudmila Dimitrova</i>	8
THE SCHOOL	
The Word and the text – <i>Georgy Stojchev</i>	11
Three conditions: Sattva, Rajas, Tamas – <i>Jivko Stoilov</i>	14
THE INNER WORLD	
The heart of man – <i>Beinsa Duno</i>	19
The heart. The HeartMath institute	24
The Virgin and Mary Sophia – <i>Harrie Salman</i>	26
PANEURHYTHMYA	
Physiological backgrounds of Paneurhythmia – <i>dr. G. Prodanov, Sn. Dimitrova</i>	29
The musical ocean of life – <i>Iassen Daskalov</i>	35
NATURE OF BULGARIA	
Wondrous bridges	33
Poetry	35
Chiron. Will for life – <i>Liz Green</i>	40
Indigo children – <i>dr. Svetla Baltova</i>	46
BOOKS REVIEWED	
The revolution of a leaf – <i>Massanobu Fukuoka</i>	49
The Great mother – <i>Beinsa Duno</i>	49
Power and life, 1 vol. – <i>Beinsa Duno</i>	49
The queen – <i>Sonia Miteva</i>	50
Photos on page 20 and backside of the covers – <i>Jivko Stoilov</i>	

За сърцето

Учителя

„Добрият човек от доброто съкровище на сърцето си изважда добрините; и злият човек от злото съкровище изважда злините.“ (Матей, 12, 35)

Бог в нас възраства и доброто, и злото. Ето свободната воля – че ние трябва да предпочетем доброто, а именно: трябва да възпитаваме сърцето. А умът сам по себе си ще се развива. Затова и възпитанието е за сърцето. Нашият ум на земята е слуга на сърцето.

Сърцето трябва да е олтар, а душата – храм. Умът да бъде слуга при нозете на Господа, а Духът да бъде готов да изпълни всичките благи разпореждания.

Не викайте само „Господи, Господи, Господи!“, но изпълнявайте волята на Отца ми. Не са гумите, които скланят Небето, но е доброто и чисто сърце. То е единственият залог, който важи. И ако вашите сърца принадлежат на света, с какво остава да ме привлечете? С нищо.

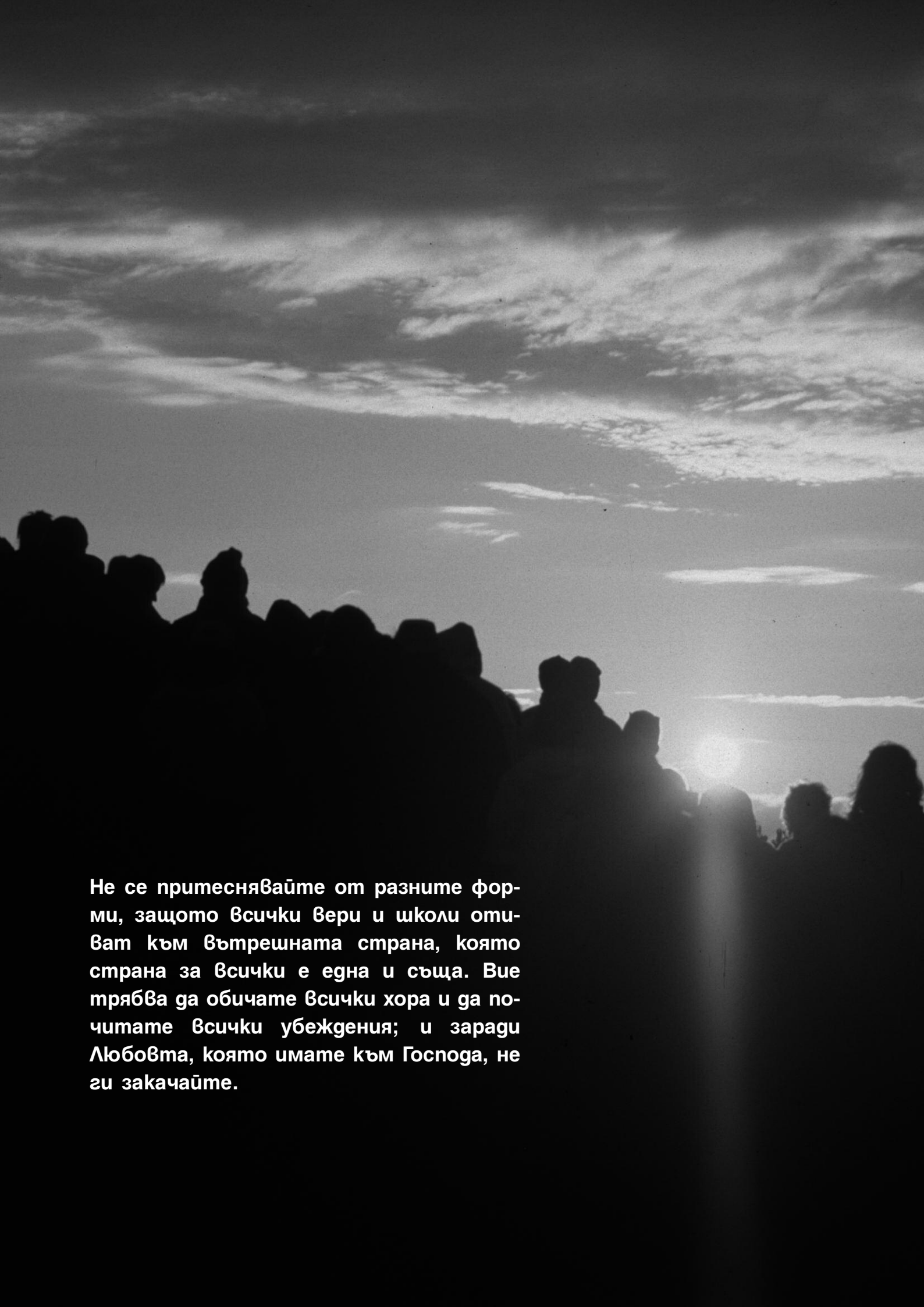
Ако ме търсите с всичкото си сърце, няма да има нещо невъзможно.

Молитвата за да бъде послушана и да бъдат вибрациите интензивни, сърцето ни трябва да бъде толкова чисто, щото молитвата като отива нагоре, да може да разрушава всички препятствия, които се изпращат на пътя ѝ.

Нека се молим, за да се пречистят нашите сърца. Сърцето е обвивката на нашата душа, то е земната кора на душата ни. Там се сеят добрите мисли и желания – те растат, както цветята в саксиите. Нашите тела са саксиите и тора на добрите мисли и желания, които трябва да култивираме. И ако не очистим сърцето си, там ще поникнат тръни и бодили, а ако го преорем и посеем жито – добри мисли, – това и ще расте; а иначе бодили – лоши мисли – ще виреят. То е земя, не може така празна да седи. То ще храни или жито и цвете, или бодли и тръни. Защото има постоянно два сеяча: или добрият Дух, който иска преорана почва, както добрият земеделец, или злият дух, който сее навсякъде тръни и бодили. Ако ние се молим, прочистваме сърцето си и както здравите гробове пречистват кръвта, така и доброто сърце пречиства мисълта и храни нашия ум. Сърцето, ако е здраво, ще пречисти нашите желания (...).

Бивайте радостни в надеждата, търпеливи в скръбта и постоянни в молитвата.

Из „Ходете във виделината“, изд. „Всемир“, 1994

Не се притеснявайте от разните форми, защото всички вери и школи отиват към вътрешната страна, която страна за всички е една и съща. Вие трябва да обичате всички хора и да почитате всички убеждения; и заради Любовта, която имате към Господа, не ги закачайте.